

Työperusteisen maahanmuuton kautta Suomeen muuttaneiden kokemuksia kotoutumisesta

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2023
Sosionomi (AMK)

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijät
Meri Vepsäläinen & Ronja Korhonen

Nimeke
Työperusteisen maahanmuuton kautta Suomeen muuttaneiden kokemuksia kotoutumisesta

Toimeksiantaja Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella sijaitseva ammattiopisto

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää, miten kotoutuminen on toteutunut, mitkä asiat edistäisivät kotoutumista ja miten kotoutumista voidaan tukea entistä paremmin. Tässä opinnäytetyössä selvitimme millaiseksi eräässä Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella sijaitsevassa ammattiopistossa maahanmuuttajaopiskelijat ovat kokeneet kotoutumisensa.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Keräsimme aineiston teemahaastattelua käyttäen. Haastattelimme viittä työperusteista maahanmuuttajaa. Haastatteluaineisto analysoitiin teemoittelun avulla. Tuloksien mukaan jokainen haastateltava käy läpi yksilöllisen kotoutumisen prosessin, johon vaikuttavat monet eri asiat, kuten yksilölliset tekijät, osallisuuden kokemukset sekä muiden ihmisten kohtaamiset ja vuorovaikutustilanteet.

Tutkimuksessa selvisi, että maahanmuuttajien tiedontarve on suuri, mutta sen saaminen jäi usein maahan muuttaneen oman aktiivisuuden varaan. Maahanmuuttajat olivat saaneet Suomessa apua ja neuvontaa koulun henkilökunnalta, naapureilta ja työkavereiltaan. Tulevaisuudessa kotoutumista voitaisiin tukea paremmin myös sillä, mihin vuodenaikaan maahanmuuttajat saapuvat Suomeen. Kotoutumisen tukemiseksi tarvittaisiin enemmän keinoja, joiden avulla maahanmuuttajat ja paikalliset pääsisivät verkostoitumaan keskenään. Maahanmuuttajien kotoutumista tukee heidän tarpeitaan tukeva asuinkunta.

Kieli
suomi

Sivuja 45
Liitteet 3
Liitesivumäärä 5

Asiasanat
Maahanmuuttajat, maahanmuutto, työperusteinen maahanmuutto, kotoutuminen

THESIS
September 2023
Bachelor of Social services

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author (s)
Meri Vepsäläinen, Ronja Korhonen

Title
The integration experiences of those who moved to Finland through labour immigration

Commissioned by a vocational college located in the territory of the Eastern Finland Regional Administrative Agency

Abstract
The task of this thesis was to examine how integration has been come true for the focus group, which things promoted integration and how integration can be supported even better in future. In this thesis we studied how immigrant students in one vocational college located in the territory of the Eastern Finland Regional Administrative Agency experienced their integration.

Our thesis is qualitative, and we collected the data by theme interviews. We interviewed five labour immigrants. We used themes to analyse the collected data. According to the results, each interviewee has gone through an individual process of integration, which has been influenced by many different things, such as individual factors, experiences of participation, encounters with other people and also interaction situations. The research revealed that immigrants have a great need for information, but receiving it often depends on their own activity. In Finland, the interviewees had received help from the school staff, neighbours and colleagues. In the future, integration could be supported what time of year immigrants arrive in Finland. To support integration, more means would be needed to enable immigrants and locals to network with each other. The integration of immigrants is supported by a municipality that supports their needs.

Language
Finnish

Pages 45
Appendices 3
Pages of Appendices 5

Keywords
Immigrants, immigration, labour immigration, integration

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Työperusteinen maahanmuutto	1
3	Kotouttamisesta kotiutumiseen	4
3.1	Kotouttamisohjelma ja kotouttamissuunnitelma	5
3.2	Kotoutuiseen vaikuttavat tekijät	6
3.3	Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen maahanmuuttajapalvelut ja palveluohjaus.....	7
4	Maahanmuutto ja hyvinvointi	9
4.1	Maahanmuuttajien osallisuus.....	9
4.2	Maahanmuuttajien kohtaama rasismi	10
5	Aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä ja tutkimuksia	12
6	Opinnäytetyön tutkimustehtävä ja kysymykset	13
7	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat ja toteutus	14
7.1	Laadullinen tutkimus	14
7.2	Maahanmuuttajien haastattelu ja aineiston keruu	15
7.3	Aineiston käsittely ja analysointi	17
8	Tutkimustulokset.....	22
8.1	Taustatiedot.....	22
8.2	Kotoutuminen.....	22
8.3	Osallisuus	24
8.3.1	Työ ja koulu	25
8.3.2	Rasismi ja asenteet	26
8.4	Sosiaaliset suhteet.....	27
8.5	Kommunikointi	28
8.6	Hyvinvointi	29
9	Pohdinta.....	32
9.1	Johtopäätökset	32
9.1.1	Kotoutumista edistävät tekijät	35
9.1.2	Kotoutumisen tukemisen edistäminen	36
9.2	Ammatillinen kasvu	37
9.3	Opinnäytetyön luotettavuus	39
9.4	Opinnäytetyön eettisyys.....	41
9.5	Hyödynnettävyys ja jatkokäyttö.....	42
	Lähteet.....	44

Liitteet

Liite 1	Kysymysrunko suomeksi
Liite 2	Kysymysrunko englanniksi
Liite 3	Saatekirje

1 Johdanto

Suomessa työkäisten määrä ei riitä kattamaan kaikkien alojen työvoimapulaa. Työmarkkinaongelmien yksi mahdollinen ratkaisu on saada työvoima muualta maailmasta. (Sisäministeriö 2022.) Suomessa maahanmuuton kasvu koostuu suurimmaksi osaksi työn ja opiskeluiden vuoksi muuttavista ja heidän perheenjäsenistään. Vuoden 2023 tammikuun ja toukokuun välisenä aikana työperusteisia oleskelulupahakemuksia jätettiin yhteensä 7 343 kappaletta. Viime vuosien aikana erityisesti myönteisiä päätöksiä on tehty sosiaali- ja terveysalalle. Suuren hakijamäärän ja hyväksytyjen määrän taustalla on hoitajapula ja yritysten kansainvälisten rekrytointien kasvu. (Maahanmuuttovirasto 2023a.)

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä erään Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella sijaitsevan ammattiopiston kanssa. Tässä opinnäytetyössä on haastateltu sosiaali- ja terveysalan maahanmuuttajaopiskelija. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä maahanmuuttajaopiskelijoiden kotoutumiseen liittyvien kokemusten avulla tietoa niin maahanmuuttajille kuin heidän parissaan työskenteleville. Halusimme selvittää laadullisen tutkimuksen avulla, kuinka kohderyhmän kotoutuminen on sujunut ja kuinka sitä voitaisiin tukea paremmin. Laadullisessa tutkimuksessa hyödynsimme teemahaastattelua, johon osallistui viisi haastateltavaa.

Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella sijaitseva ammattiopisto ja sen hyvinvointialue ovat tehneet yhteistyötä aasialaisten työntekijöiden saapumiseksi suomeen. Tavoitteena on näin taata alueen sosiaali- ja terveysalan henkilökunnan riittävyyttä ja etsiä kestäviä ratkaisuja maakunnan työvoimatarpeeseen. Ammattiopiston tehtävänä on kouluttaa työntekijät ja hyvinvointialue mahdollistaa oppisopimuspaikat yhdeksälle eri kunnalle.

2 Työperusteinen maahanmuutto

Suomi tarvitsee maahanmuuttajia tulevien vuosikymmenten uhkaavan työvoimapulan vuoksi. Maahanmuuttajavolyymin voimakas kasvu ja samanaikainen alkuvaiheen kotouttamiseen kohdentuvien määrärahojen pitäminen nykytasolla ei ole kestävä ratkaisu. Riittämätön resursointi johtaa aikuisten maahanmuuttajien jäämiseen työvoiman ulkopuolelle, hidastaa kotoutumista ja lisää koulutuserojen kasvua. (Mäkisalo-Ropponen 2012.)

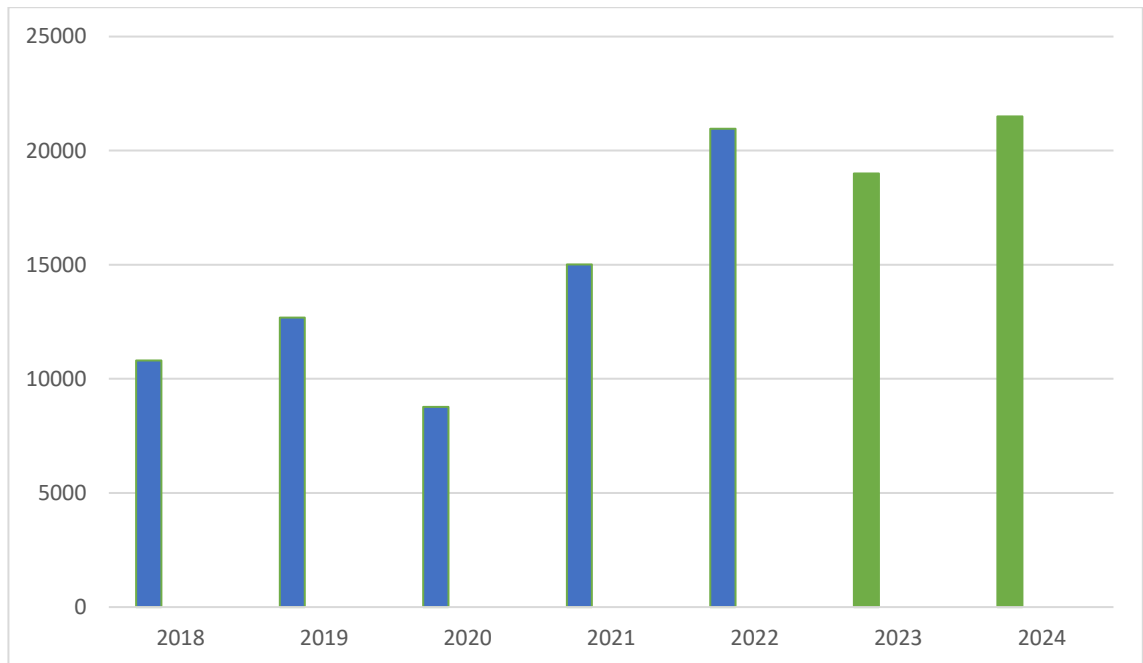
Työperusteisen maahanmuuton voidaan ajatella olevan mikä tahansa maahanmuutto, mikä lisää maan työpanosta. Ilman työlupaa oleva maahanmuuttaja saa tietyn maassaoloajan jälkeen osallistua maan työmarkkinoille. (Pihlaja, Pöyhönen, Tarnanen, Vehviläinen, Virtanen 2010.) Tässä raportissa työperusteisella maahanmuuttajalla tarkoitetaan maahanmuuttajaa, joka on tullut tekemään Suomeen pidemmäksi aikaa töitä. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan pysyvästi Suomessa asuvaa henkilöä, joka on kotoisin ulkomailta. Maahanmuuton syitä ovat esimerkiksi opiskelu, työ, paluumuutto, humanitaariset syyt ja elinkeinon harjoittaminen. (Räty 2002, 14.)

Suomen työmarkkinoille on vapaa pääsy kaikille Euroopan unionin jäsenmaiden kansalaisille. Muualta kuin Euroopan talousalueelta tulevaa työperäistä maahanmuuttoa rajoitetaan tarvehankinnalla. Tarvehankinnalla pyritään estämään haitallinen kilpailu aloilla, joissa ei ole työvoimapulaa. Tarvehankintaa arvioi maakuntakohtaisesti ELY-keskus. (Grönroos & Hamilo 2018, 81–82.)

Työnantajat voivat rekrytoida työntekijöitään suomalaisten tai ulkomaalaisten eri henkilöstöpalveluiden ja julkisten sektoreiden kautta. Rekrytoinnissa perusteena voi olla esimerkiksi tietyn erityisosaamisen tarve, jolloin valmiina oleva osaaminen yritetään sopeuttaa suomalaiseen työympäristöön ammatillisen koulutuksen avulla. Joissain tilanteissa vaaditaan paljon osaamisen varmistamista, kuten terveydenhoitoaloilla. (Raunio, Pihlajamaa & Carroll 2009.) Tämän tutkimuksen kohderyhmänä ovat Myanmarista tulleet sosiaali- ja terveysalan oppisopimusopiskelijat.

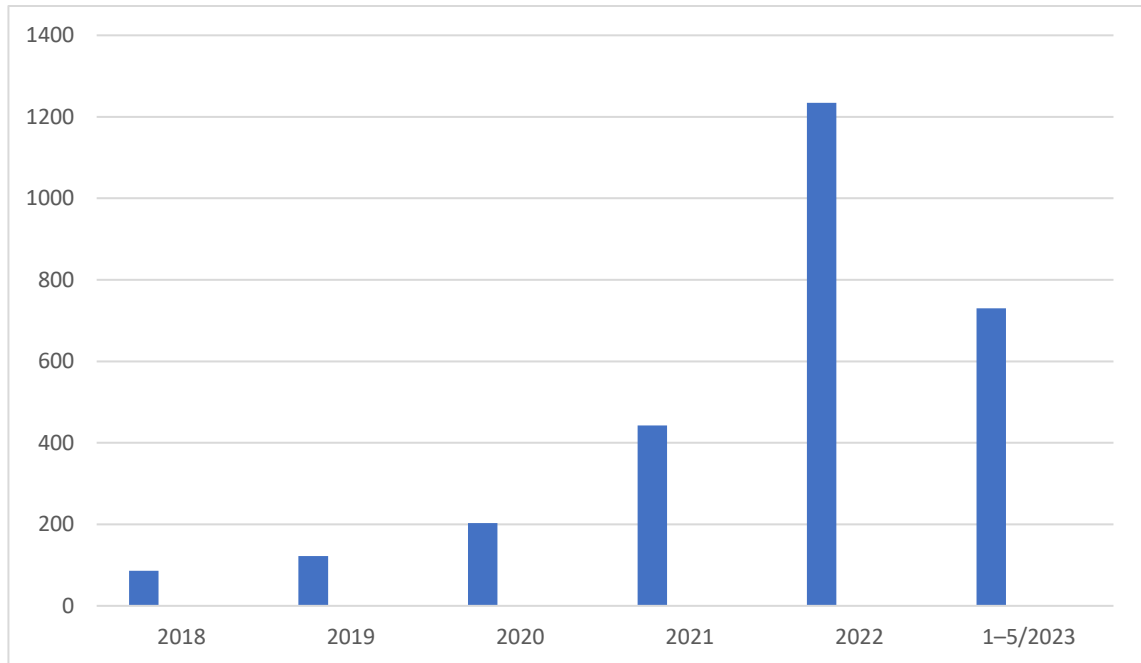
Suomeen muuttavat maahanmuuttajat koostuvat suurimmaksi osaksi työn ja opiskelun perusteella tulevista sekä heidän perheenjäsenistään. Työperusteisten oleskelulupahakemusten määrä on kehittynyt tasaisella vauhdilla viimeisten kymmenen vuoden aikana. (Maahanmuuttovirasto 2023a.) Vuonna 2023

odotetaan kokonaishakemusmäärän jäävän edellistä vuotta matalammiksi, mutta vuoden 2024 hakemusmäärien arvioidaan olevan noin 21000 (kuvio 1). Vuonna 2024 hakemuksien määrään vaikuttaa muun muassa sosiaali- ja terveysalalla vallitseva työvoimapula. (Maahanmuuttovirasto 2023b)

Kuvio 1. Ensimmäisten työperusteisten oleskelulupahakemusten toetuma 2018–2022 ja vuosien 2023–2024 arviot (Maahanmuuttovirasto 2023c).

Viimevuosien aikana sosiaali- ja terveysalalla osapäätösten määrä on ollut voimakkaassa kasvussa (kuvio 2) (Maahanmuuttovirasto 2023C.) Oleskelulupa hakemuksen osapäätös tekee TE-toimisto. Tämän jälkeen lopullisen ratkaisun tekeminen siirtyy maahanmuuttajavirastolle. TE-toimiston tekemä osapäätös perustuu moneen asiaan. Se voi perustua esimerkiksi työvoiman saatavuuteen, työsuhteen ehtoihin, sekä työnantajan ja työntekijän edellytysten arviointiin. (TE-palvelut 2023.) Vuoden 2023 toukokuuhun mennessä hyväksytyjä osapäätöksiä oli 730. Mikäli hakemuksia saapuu samalla tahdilla, voidaan hakemuksia ennakoida tulevan tänä vuonna noin 1 700 henkilöltä. Suurin osa Suomeen hakevista työskentelee avustavina hoitotyöntekijöinä tai lähihoitajina sosiaali- ja terveysalalla. (Maahanmuuttovirasto 2023c.)

Kuvio 2. Sosiaali- ja terveysalalle tehdyt myönteiset osapäätökset 2018–2023. (Maahanmuuttovirasto 2023c).

3 Kotoutumisesta kotiutumiseen

Kotouttaminen terminä tarkoittaa toimenpiteitä ja palveluita, joilla kotoutumista pyritään edistämään (Lilja, Eilola, Jokipohja, & Tapaninen 2022, 22). Kotouttamiseen kuuluu viranomaisten järjestämiä toimenpiteitä, jotka edistävät maahanmuuttajan kotoutumista. Suomessa tuli vuonna 2011 voimaan laki kotoutumisen edistämiseksi 1386/2010. Uuden lain tarkoituksena oli varmistaa, että kaikki eri syistä Suomeen muuttaneet huomioitaisiin, kaikille mahdollistettaisiin perustieto yhteiskunnasta ja kaikilla olisi oikeus saada tarvittaessa ohjausta palveluista. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010.)

Kotouttaminen terminä tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan kehitystä. Kotoutumisen tavoitteena on mahdollistaa maahanmuuttajalle työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia tietoja. Näitä taitoja voivat olla perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista, oikeuksista ja velvollisuuksista. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010.) Kotoutumisen aikana tutustutaan uuden asuinmaan kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön. Kotoutumisen aikana

tuetaan myös mahdollisuuksia maahan muuttaneen oman kielen ja kulttuurinsa ylläpitämiseen. (Kotoutuminen.fi 2021a.)

3.1 Kotouttamisohjelma ja kotouttamissuunnitelma

Kunnissa laaditaan omat kotouttamisohjelmat, jossa otetaan huomioon kaikki kunnassa asuvat maahanmuuttajat. Kotouttamisohjelmalla voidaan vaikuttaa ja kehittää kotoutumista ja siihen liittyvää sisältöä. Kotouttamisohjelmaa tehdään yhteistyössä sosiaali-, sivistys- ja asuntotoimen, työvoimahallinnon ja Kansaneläkelaitoksen kanssa. Kunnat ovat vastuussa kotouttamisohjelmasta. Kunta vastaa kotouttamisohjelman tekemisestä, toteuttamisesta ja erilaisten yhteistöiden aloittamisesta. Myös Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), TE-toimiston/kuntakokeilun, hyvinvointialueen sekä muiden kunnan alueen viranomaisten on osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan. (Räty 2002, 140–142; Kotoutuminen.fi 2023b.)

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot. Se voi myös sisältää esimerkiksi suunnitelman siitä, kuinka edistää työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamista sekä suunnitelman hyvien väestösuhteiden ja kulttuurien välisten vuoropuhelun edistämiseksi. (Kotoutuminen.fi 2023b.)

Maahan muuttaneella, joka on työtön tai saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea, on oikeus kotoutumissuunnitelmaan. Kyseinen suunnitelma voidaan tehdä myös, mikäli alkukartoituksen perusteella on arvioitu, että maahan muuttanut tarvitsee suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa huomioidaan ihminen yksilöllisesti hänen tavoitteensa ja tarpeensa mukaan lukien. Maassa oleskelun peruste ei saisi suoraan vaikuttaa siihen, että kotoutumissuunnitelmaa ei tehdä. (Kotoutuminen.fi 2021c.) Kotouttamissuunnitelmassa tulee käydä ilmi, miten mahdollistetaan maahanmuuttajille perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta, kielitaidon oppiminen ja sen tukeminen sekä mahdollisuus kouluttautua ja työllistyä. Kotouttamisen onnistumiseksi, täytyy kaikkien sitoutua siihen. (Räty 2002, 140–142; Kotoutuminen.fi 2023b.)

Vapaa-ajan merkitys kotoutumisprosessissa on tunnistettu esimerkiksi valtion kotouttamisohjelmassa. Tavoitteina kotouttamisohjelmassa on merkittynä esimerkiksi lisätä maahanmuuttajien osallisuutta vapaa-ajan toimintaan. Vapaa-ajan toiminta nähdään tärkeänä nimenomaan kaksisuuntaisen kotoutumisen näkökulmasta maahan muuttaneen ja kantaväestön vuorovaikutuksen lisääntymisellä. Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumisessa korostetaan arjen vuorovaikutustilanteiden tärkeyttä. Arjen vuorovaikutus tapahtuu pääsääntöisesti kaupassa, sosiaali- ja terveystalveissa, työnhakutilanteissa, verotoimistossa, kirjastossa ja apteekissa. Tällaisten institutionaalisten suhteiden tärkeys aikuisten maahanmuuttajien arjessa voidaan havaita siinä, että heidän kontaktinsa kantaväestöön rajoittuvat usein esimerkiksi opettajiin ja eri instituutioiden virkailijoihin. (Lilja, ym. 2022, 22–23)

3.2 Kotoutuiseen vaikuttavat tekijät

Maahanmuuttoon vaikuttavat monet eri syyt. Jollakin taustalla voi olla toive opiskelusta tai työelämään pääsystä. Toisella syynä voi olla oman kotimaan turvattomuus ja rauhattomuus. Maahanmuuttajan tausta ja muuton syy voi vaikuttaa positiivisesti tai negatiivisesti jo valmiiksi kotoutumisen toteutumiseen ja kokemukseen. Uuteen ympäristöön totuttautumiseenkin vaikuttavat monet tekijät, kuten maahanmuuttajan yksilölliset piirteet. Maahanmuutto ja kotoutuminen on useimmiten hyvin stressaava elämänvaihe. Uuteen maahan muuttaminen tarkoittaa tutun ja turvallisen jättämistä. (Schubert 2013, 63–77.)

Maahanmuuttajan sopeutuminen uuteen kulttuuriin alkaa, kun hän saapuu uuteen maahan. Maahanmuuttajan sopeutuminen syvenee usein silloin, kun hän oppii jonkin verran uutta kieltä, selviytyy arkisista tilanteista ja tutustuu uuden yhteiskunnan instituutioihin sekä siihen, kuinka ne toimivat. Sopeutumiseen vaikuttavat yksilön luonteenpiirteet, ikä, koulutustausta sekä oman kulttuurin samanlaisuus uuden kulttuurin kanssa. Sopeutumisen myötä maahanmuuttaja alkaa vähitellen toimimaan itsenäisemmin uudessa yhteiskunnassaan. Sopeutumisen vaiheessa maahanmuuttajan identiteettiä koetellaan, sillä uudessa maassa kulttuuri voi olla hyvinkin totuttua erilaista. Maahanmuuttajan sopeutumisen vuoksi, heidän on pakko toimia jonkin verran uuden kulttuurinsa

mukaan, että jokapäiväiset asiat tulevat hoidetuksi. Ei ole mahdollista tehdä totaalista valintaa oman kulttuurinsa säilyttämisen tai uuteen kulttuuriin täydellisen sulautumisen välillä. Integroituminen ei tapahdu nopeasti vaan vie pitemmän aikaa sopeutua uuteen elinympäristöön ja sen kulttuuriin. (Pollari & Koppinen 2011, 20–21.)

Kotoutumista tukevia arkipäivän vuorovaikutustilanteita ohjaavat muun muassa ne yhteiskunnalliset ratkaisut ja rakenteet, johon vaikuttavat se missä maahan muuttaneet asuvat, miten he päivänsä viettävät ja keitä heidän on mahdollisuuttavata. Alueellinen eriytyminen on ilmiö, joka heijastuu usean aikuisen maahanmuuttajan arkeen. Käsitys uudesta kotimaasta ja omasta asemasta sen osana rakentuu kohtaamisten kautta. Yksilön elämänlaatua voi parantaa se, jos hän pystyy olemaan vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten parissa ja laajentamalla sosiaalista verkostoaan esimerkiksi harrasteporukoissa tai työyhteisöissä. Tässäkin suomen kielen osaaminen on eduksi. (Lilja, ym. 2022, 22, 12–23.)

3.3 Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen maahanmuuttajapalvelut ja palveluohjaus

Viime vuosien aikana Suomeen kohdistunut maahanmuutto on lisääntynyt ja monipuolistunut. Maahanmuuttajaväestön tarpeet julkisten palveluiden järjestämisessä kuuluu huomioida. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023.) Kotouttamisesta työstetään yhteistyönä monen eri hallinnonalan toimesta. Kunnan ja kaupungin jäsenenä maahanmuuttajat ovat oikeutettuja kaikkiin normaaleihin palveluihin: Käytännön kotouttamistyöhön osallistuvat kuntien eri sektorit, työvoimaviranomaiset, koulutusta järjestävät tahot sekä kolmas sektori. Jokaisessa palvelussa täytyy ottaa maahanmuuttaja-asiakkaat huomioon. Kunnilla on suurin vastuu palveluista, joita tarjotaan maahanmuuttajille. (Räty 2002, 140–142.)

Kuntien omat maahanmuuttajapalvelut vastaavat maahanmuuttajien yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Maahanmuuttajapalvelut järjestävät myös erilaisia erityisiä palveluita, kuten maahanmuuttajalapsen, -nuoren ja -perheen kotoutumista edistäviä ja erityisiä toimenpiteitä tarvitsevien maahanmuuttajien

tukitoimia. Tämänkaltaisia tukitoimia voivat olla esimerkiksi päihde-, perhesuhde- ja asuntoasioihin liittyvät palvelut. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023a.)

Palveluohjaus on eri organisaatioiden ja hallinnonalojen välistä yhteistoimintaa edistävää työtä. Maahanmuuttajien palveluohjauksen tärkeys korostuu etenkin elämän erilaisissa muutos- ja siirtymävaiheissa, kuten Suomeen saapumisessa ja kotoutumisen alkuvaiheessa. Asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaista palveluihin pääsyä tuetaan eri ammattilaisten välisellä yhteistyöllä ja asiakkaalle parhaiten sopivilla keinoilla. Mikäli tarjolla olevista palveluista on saatavilla kattavasti tietoa, tarve raskaammalle palveluohjaukselle vähenee. Varsinasta palveluohjausta tulisi olla aina saatavilla jokaiselle sitä tarvitsevalle. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b.)

Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella löytyy eri yhdistyksiä ja toimijoita, jotka auttavat ja toimivat maahanmuuttajien kotoutumisen parissa. Erilaiset toimijat muun muassa valvovat maahanmuuttajien etuja ja tarjoavat heille tukea ja neuvontaa. Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella kotoutumista edistävää toimintaa tarjoavat monipuolisesti erilaiset kolmannen sektorin toimijat. Toimintaa järjestään muun muassa Suomen Punaisen Ristin, seurakuntien, maahanmuuttajayhdistyksien, Maa- ja kotitalousnaisten, erilaisten urheiluseurojen ja oppilaitosten toimesta. (Kotoutuminen.fi 2023.)

Maahanmuuttajien sosiaali- ja terveystalvelujen tarpeeseen ja käyttöön voivat vaikuttaa muun muassa lähtömaa ja siellä toimiva palvelujärjestelmä, maahanmuuttoikä ja maahanmuuton syyt sekä uuden kotimaan palvelujärjestelmästä saatu tieto. Tilastokeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Työterveyslaitos toteuttivat vuosien 2013–2015 aikana ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi -tutkimuksen (UTH). Tutkimuksen mukaan ulkomaalaistaustaiset raportoivat koko Suomen väestöä harvemmin palvelutarpeiden tyydyttymättömyyttä. Terveystalvelukeskuslääkärin ja sosiaalityöntekijän palvelujen tarve oli koettu ulkomaalaistaustaisilla puolestaan koko väestöä yleisempänä. Kyseisessä tutkimuksessa selvisi, ettei palvelujen käyttö välttämättä vastannut oireiluun ja sairastavuuteen perustuvaa palvelutarvetta, etenkin mielenterveystalvelujen osalta. (Nieminen, Sutela & Hannula 2015,171–172.)

4 Maahanmuutto ja hyvinvointi

Terveysteen ja hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät. Maahanmuuttajien kohdalla näitä vaikuttavia tekijöitä voivat olla muun muassa lähtömaa, maahanmuuttoikä, syy maahanmuuttoon, maassaoloaika ja kulttuuriset- sekä omat käsitykset terveydestä. Terveyttä ja hyvinvointia vahvistavia tekijöitä ovat muun muassa uudessa kotimaassa hyväksi koettu elämänlaatu ja tyytyväisyys elinoloihin, oman perheen ja yhteisön tuki, luottamus suomalaiseen palvelujärjestelmään sekä tietyt elintavat, kuten vähäinen alkoholin käyttö. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2020.)

Arki ja rutiinit tuovat elämään järjestelmällisyyttä, turvaa ja ennustettavuutta. Ne turvaavat ihmisiä ulkoisen elämän tuomalta epävarmuudelta ja auttavat ympäristön muutoksiin sopeutumista. Arjessa valmiiksi olevat rutiinit auttavat rytmittämään päivää. (Heinonen 2023.)

Maahanmuuttajien hyvinvointia heikentäviä tekijöitä voivat olla muun muassa kokemukset entisestä kotimaasta, kotoutumisen vaikeudet sekä vaikeudet palvelujen saamisessa Suomessa. Sosiaalisten verkostojen puutteellisuus, erilaisiin yhteisöihin osalliseksi pääsemisen haasteet, sekä negatiiviset kokemukset Suomessa, kuten syrjintä voivat myös vaikuttaa heikentävästi koettuun hyvinvointiin. Huoli entiseen kotimaahan jääneistä perheenjäsenistä, kulttuuriset erityiskysymykset ja perinteet voivat myös tuoda omanlaisensa haasteet hyvinvointiin liittyen. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2020.)

4.1 Maahanmuuttajien osallisuus

Osallisuudella tarkoitetaan muun muassa tunnetta mukanaolosta, vaikuttamista, huolenpitoa ja yhteisesti rakennettua hyvinvointia. Osallisuutta voidaan rakentaa toimintojen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoin. Osallisuuden kokemukseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi työllä, asumisella, koulutuksella,

liikkumisella ja elinympäristöllä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023; Mäkisalo-Ropponen 2016, 16.)

Yksilön kokemukseen osallisuudesta vaikuttaa muun muassa empowerment eli voimaantuminen ja sen kokemukset. Voimaantuminen muodostuu yksilön kokemasta tuesta, arvostuksesta ja kokemuksesta yhteenkuuluvuudesta yhteisöön ja yhteiskuntaan. Yksilöllä on mahdollisuus vaikuttaa oman yhteisön ja yhteiskunnan asioihin. Osallisuutta voidaan jakaa neljään osioon; tiedon saamisen oikeuteen, suunnitteluun, päätöksentekoon ja omaan toimintaan. Samalla osallisuus vahvistaa yksilön täysivaltaista kokemusta kansalaisena ja ehkäisee syrjäytymistä. (Mäkisalo-Ropponen 2016, 16.)

Maahanmuuttajien syrjäytymisessä yksinäisyyden kokemukset muodostuvat yleensä pikkuhiljaa erilaisten elämäntilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden vaikutuksesta. Maahanmuuttajiin yksinäisyys vaikuttaa erityisesti, kun se yhdistetään mahdolliseen työttömyyteen ja taloudelliseen ahdistukseen. Nämä voivat luoda tunteen merkitsemättömyydestä ja pettymyksestä uutta asuinmaata kohtaan. Tasa-arvoinen asema ja merkitykselliset vastuut yhteisössä kuuluvat jokaiselle. Yksinäisyyden tunne voi aiheuttaa kokemusta ulkopuolisuudesta, syrjäytymiseksi tulemisesta tai toimintakyvyn lamaantumista. (Nummela 2018.)

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) vastaa muun muassa osallisuuden vahvistamisesta, köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemisestä, asumisen tukemisesta palveluilla ja asumistuella, kysymyksistä maahanmuuttajien ja muiden erityisryhmien kohdalla, hyvinvoinnin vahvistamisesta sekä toimeentulon turvaamisesta. Yleisesti STM:n vastuulla on huolehtia siitä, että ihmisillä on kohtuullinen toimeentulo ja toimivat peruspalvelut. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023.)

4.2 Maahanmuuttajien kohtaama rasismi

Rasismilla tarkoitetaan toimintatapoja ja prosesseja, jotka syrjivät yksilöitä ja ryhmiä (Hiltunen 2020, 5). Yksi määritelmä on se, että rasisti muodostaa eriarvoiset asemat eri etnisille taustoille, ihonvärille, kansalaisuuksille, äidinkielle

tai uskonnoille. Rasismi saa aikaan eriarvoisuutta. (Suomen Punainen Risti 2022.) Rasismi sanana on monitahoinen ja rasismin kohteeksi joutuneilla, tutkijoilla ja valtaväestöllä voi olla hyvinkin erilaiset käsitykset termistä, miten se ilmenee ja kehen se voi kohdistua. Toimintana rasismi tulee ilmi päämäärätietoisena henkilön tai jonkun ryhmän ihmisoikeuksien kieltämisenä etnisen tai rodullisten ominaisuuksien takia. (Shakir & Tapanainen 2005, 13.) Syrjimällä henkilöä, henkilö asetetaan huonompaan asemaan tai häntä kohdellaan huonommin jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden takia (Hiltunen 2020, 5).

Tuhansien etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaistaustaisten ihmisten arvioidaan joutuvan vuosittain uhkailun ja väkivallan kohteeksi. Vuoden 2002 Rasismi ja syrjintä Suomessa -katsauksessa tuli ilmi, miten usein maahanmuuttajat tulevat rasistisesti ja syrjivästi kohdatuiksi. Syrjintää ja rasismista kohtelua tulee esille esimerkiksi työpaikkoja ja asuntoja hakiessa, kadulla ja liikenteessä. Poliisi kirjaa ylös rasistiset rikokset, mutta osa rikoksista jää tilastoimatta. Tilastoimattomuuteen johtaa se, ettei voida olla täysin varmoja rikosten motiivista. Osaa rikoksista ei koskaan ilmoiteta poliiseille, sillä maahanmuuttajat pelkäävät rikosten olevan liian vähäpätöisiä tai ettei ilmoituksesta tule toivottuja seuraamuksia. (Shakir & Tapanainen 2005, 56–57.)

Yhdenvertaisuusvaltuutettu Rainer Hiltunen keräsi tietoa selvityksen avulla aliraportoinnista ja sen taustalla olevista syistä, rasistisesta syrjinnästä ja miten syrjintä vaikuttaa afrikkalaistaustaisten henkilöiden elämään Suomessa. Selvityksen avulla yhdenvertaisuusvaltuutettu kykenee vaikuttamaan syrjintään ja kehittämään yhdenvertaisemmat mahdollisuudet elää ja osallistua Suomen yhteiskunnassa. Selvitys koottiin verkkokyselystä saadusta aineistosta sekä yksilöhaastatteluista. Verkkokyselyä oli yritetty häiriköidä ja sabotoida, ja kyselyyn oli tehty valevastauksia. Selvityksestä tuli ilmi, että valtaosa vastanneista kohtaa syrjintää kuukausittain, viikoittain tai jopa päivittäin. Rasistista syrjintää kokeneet kertoivat kohdanneensa sitä esimerkiksi työelämässä tai sinne hakemisessa, koulutuksessa ja julkisissa palveluissa, kuten sosiaali- ja terveystalveissa. (Hiltunen 2023.)

Ryhmät, jotka julistavat itsensä rasistisiksi, vaikuttavat yksilöiden elämään monin erilaisin tavoin. Häirinnän kohteeksi voivat joutua maahanmuuttajien lisäksi myös

heidän puolisonsa ja heidän kanssaan työskentelevät henkilöt. Itä-Suomen aluehallintovirasto alueella sijaitsevassa kaupungissa Joensuussa toimi ryhmä nimeltä Skinhead 30- vuotta sitten. Heidän vaikutuksensa maahanmuuttajien arkeen kaupungissa ovat kuvaava esimerkki negatiivisista asenteista ja syrjinnästä maahanmuuttajia kohtaan. Tässä tapauksessa rasismi vaikutti uhrien lisäksi myös koko yhteisöön. Kyseisen ryhmän rasistinen käyttäytyminen sai yhteisön osallistumaan rasismiin ehkäisyyn uudella vakavuudella. (Rastas 2023, 88–89.)

Suomessa vuonna 1970 allekirjoitettiin kansainvälinen yleissopimus (37/1970), joka koskee kaikkinaista rotusyrjinnän poistamista. Yleissopimuksessa allekirjoittaneet sitoutuvat edistämään ja rohkaisemaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista. Yleissopimus koskee kaikkia, rotuun, sukupuoleen, kieleen tai uskontoon katsomatta. (Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus 37/1970.)

5 Aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä ja tutkimuksia

Maahanmuuttajien kotoutumista on tutkittu erilaisista näkökulmista useissa opinnäytetöissä. Aikaisempiin opinnäytetöihin ja tutkimuksiin tutustuessamme, kiinnitimme huomiota tutkimuskysymyksiin ja saatuihin tuloksiin. Haimme aiempia opinnäytetöitä ja tutkimuksia omaan opinnäytetyöhömme liittyvillä hakusanoilla kuten työperusteinen maahanmuutto ja kotoutuminen.

Tossavainen (2015) keskittyi selvittämään erään kaupungin alueella asuvien maahanmuuttajien avuntarpeita kaupunkiin muuttamisen ja kotoutumisen alkuvaiheissa. Lisäksi Tossavaisen tehtävänä oli selvittää, kuinka kyseisen kaupungin maahanmuuttajapalvelut vastasivat maahanmuuttajien mielestä heidän tarpeitaan. Tossavainen keräsi tietoa suomen kielen kielikursseille osallistuneilta maahanmuuttajilta. Tutkimuksessa selvisi maahanmuuttajien kokevan kielen oppimisen erityisen tärkeäksi esimerkiksi työpaikan ja yhteiskuntaan sopeutumisen kannalta. Tuloksista nousi esille avun tarve työ- ja koulupaikan, lasten päivähoito- ja/tai koulupaikan saamisessa sekä terveystalvuihin pääsemisessä. Myös kulttuurin oppimisessa kaivattiin apua ja

tukea. Maahanmuuttajilla on suuri huoli kotimaahan jääneiden läheisten pärjäämisestä ja siihen on kaivattu tukea. Tutkimuksessa nousi esille edellä mainittujen palveluiden löytämiseen erilaisia palveluita ja virastoja kuten Kela ja TE-toimisto. (Tossavainen 2015.)

Ahlstedt (2017) Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitkä tekijät ovat maahanmuuttajaperheille kotoutumisen kannalta tärkeitä. Opinnäytetyössä selvitettiin, mitkä edesauttavat kotoutumista ja mitkä taas hankaloittavat sitä. Tietoa kerättiin maahanmuuttajaperheiden vanhemmilta. Ahlstedtin opinnäytetyössä tärkeänä teemana oli maahanmuuttajan omakohtainen kokemus maahanmuutosta. Opinnäytetyössä ilmeni, että maahanmuuttajaperheet kokevat sosiaaliset suhteet tärkeänä perheen kotoutumista tukevana tekijänä. Myös oman asenteen merkitys korostui. Tutkimuksesta voidaan nähdä, että haastateltavat kokevat yhteiskunnallamme olevan hyvät edellytykset tukea lapsien kotoutumista, esimerkiksi varhaiskasvatuksen keinoin, kun taas vanhempien kotoutuminen on haasteellisempaa. (Ahlstedt 2017, 2.)

Pohjola (2016) kartoittaa Pro Gradu -tutkielmassaan maahanmuuttajien kotoutumisprosesseja ja nostaa kotoutumiseen vaikuttaneita tekijöitä. Lisäksi Pohjola tutkii, miten maahanmuuttajat ovat kokeneet omat mahdollisuudet Suomessa elämisessä ja millaisena he ovat kokeneet Suomalaisen kotouttamispolitiikan. Pohjola keräsi tietoa kenttätöiden avulla Polku kotiin-projektin kotikäynneiltä. Tutkimuksen tuloksista nousi esille, että kotoutumisprosessit koottiin haastavina ja useilla maahanmuuttajilla oli hankaluuksia löytää ja tavoittaa oikeat viranomaiset tai avunantajat. Työllistymisen lisäksi kielitaito, sosiaalisten yhteyksien luominen ja osallisuuden kokemista korostettiin tärkeänä. Haasteista riippumatta maahanmuuttajat näkivät omat mahdollisuutensa Suomessa pääasiassa positiivisina ja tasavertaisina. (Pohjola 2016, 2.)

6 Opinnäytetyön tutkimustehtävä ja kysymykset

Opinnäytetyön tehtävänä on selvittää erään Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella sijaitsevan ammattiopiston maahanmuuttajaopiskelijoiden kokemuksia kotoutumisesta. Tavoitteena on selvittää, kuinka työperäisen maahanmuuton kautta Suomeen muuttaneiden opiskelijoiden kotoutuminen on toteutunut. Selvitimme haastatteluiden avulla opiskelijoiden kokemuksia siitä, mitkä asiat ovat onnistuneet heidän kotoutumisessaan ja missä olisi kehitettävää. Tarkoituksenamme oli selvittää, mitkä tekijät ovat maahanmuuttajille kotoutumisen kannalta tärkeitä.

Tutkimuskysymykset opinnäytetyössä ovat

1. Miten kotoutuminen on toteutunut kohderyhmän kohdalla?
2. Mitkä asiat ovat edistäneet kotoutumista?
3. Miten kotoutumista voidaan tukea entistä paremmin?

7 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat ja toteutus

7.1 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyömme toteutui laadullisena tutkimuksena. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuksessa tarkasteltavana olevaa ilmiötä, tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta. Useimmat laadullisen tutkimuksen menetelmät nojaavat fenomenologiaan. Fenomenologiassa selvitetään, kuinka ihmiset kokevat sellaiset ilmiöt, joissa he itse elävät. Fenomenologiassa myös ollaan kiinnostuneita, siitä kuinka ihmiset rakentavat eri merkitykset sosiaalisen todellisuuden sisällä, jossa he elävät. Ihmiset siis nähdään olevan niin sosiaalisen maailman vaikutuksen kohteena kuin vaikuttajinakin. (Juuti & Puusa 2020, 19–26.)

Valitsimme tutkimusmenetelmäksemme laadullisen tutkimuksen, koska tarkoituksenamme on keskittyä maahanmuuttajaopiskelijoiden näkemyksiin ja kokemuksiin kotoutumisesta. Meitä kiinnosti maahanmuuttajien henkilökohtaiset kokemukset ja mielipiteet, joiden avulla kotoutumisen ympärillä tehtävää työtä voisi tutkimuksemme avulla kehittää tulevaisuudessa.

7.2 Maahanmuuttajien haastattelu ja aineiston keruu

Aloitimme haastattelujen prosessin tekemällä tutkimuslupahakemuksen, jonka lähetimme toimeksiantajalle. Tutkimusluvan saatuamme laadimme saatekirjeen, jonka puolesta jaoimme toimeksiantajamme yhteyshenkilölle, joka välitti sen maahanmuuttajaryhmän opiskelijoille eteenpäin. Opiskelijat saivat itse ilmaista kiinnostuksensa ja halukkuutensa tutkimukseen osallistumiseen.

Saatekirje tavoitti noin 50 opiskelijaa. Saatekirjeen avulla haastateltavaksi ilmoittautui kaksi halukasta. Odottelimme hetken lisää halukkaita, mutta totesimme, että tarvitsimme uusia keinoja saadaksemme lisää osallistujia. Ammattiopiston opetushenkilökunnan avulla pääsimme osallistumaan kahdelle etäyhteydellä järjestetylle opetustunnille. Opetuksen ohessa saimme kasvotusten esitellä tutkimuksemme tarkoituksen ja toiveemme haastateltaville. Opiskelijat esittivät muutaman tarkentavan kysymyksen muun muassa haastattelun kysymyksiin liittyen. Osaltamme puolesta painotimme haastattelun anonymiteettia ja vapaaehtoisuutta kysymyksien vastaamiseen liittyen. Saimme haastateltavia viisi ja pääsimme jatkamaan haastatteluja alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, jossa edetään tiettyjen valittujen teemojen mukaan. Haastatteluun vaikuttaa myös teemoista nousevat tarkentavat kysymykset. Teemahaastatteluiden toteutukset vaihtelevat lähes avoimesta haastattelutilanteesta, strukturoidusti etenevään haastatteluun. Kyseisessä haastattelun menetelmässä, ei voi vain kysellä mitä tahansa. Teemahaastattelulla pyritään löytämään tutkimuksen tarkoituksen mukaisia merkityksellisiä vastauksia tutkimustehtävän mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 259–261; Hirsjärvi & Hurme 2010, 47.)

Teemahaastattelu ei ole sidoksissa kvalitatiiviseen tai kvantitatiiviseen tutkimukseen, siinä ei ole vaadittu tarkkoja haastattelukertojen määriä taikka kuinka tarkkaan aihetta käsitellään. Teemahaastattelussa oleellista on se, että haastattelu kulkee tiettyjen keskeisten teemojen avulla eteenpäin. Tämä mahdollistaa tutkijoille sen, että he voivat vapautua tutkijan omasta näkökulmasta ja näin saada haastateltavan äänen esille. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 48.) Jokainen

haastattelu on omannäköisensä, koska haastattelun teemojen järjestys ja teemojen parissa käytyjen keskusteluiden laajuudet voivat vaihdella (Eskola & Suoranta 2014, 87).

Tutkimusmetodinamme käytimme teemahaastattelua. Mielestämme tutkimuksemme kannalta oli tärkeää päästä luottamuksellisen ilmapiiriin avulla vuorovaikutukseen haastateltavien kanssa. Näin aiheista pystyttiin keskustelemaan vapaasti ja avoimesti. Teemahaastattelu oli mielestämme hyvä valinta haastateltaviemmekin kannalta, sillä haastattelussa oli valmiiksi annetut teemat. Teemojen avulla keskustelu pysyi aiheessa ja tutkimuskysymyksiin saatiin vastauksia. Mielestämme oli myös tärkeää antaa tilaa mahdollisten tarkentavien kysymysten esittämiselle.

Valittuamme teemahaastattelun lähestymistavaksemme, pohdimme haastattelutilannetta ja sen kulkua. Koimme tärkeäksi sen, että haastattelurungossa sekä itsessämme olisi joustoa, mikäli sille olisi tarvetta. (liite 1). Olisi tärkeää, että haastateltavien omien kokemusten kuulluksi tulemisen vuoksi, kysymyksiä ei lyötäisi etukäteen lukkoon. Kuulimme myös toimeksiantajamme yhteyshenkilön toiveita ja mielipiteitä teemoihin sekä haastattelukysymyksiin. Koimme, että valitsemamme teemat ohjaisivat haastattelua, eikä niinkään valmiiksi suunnitellut kysymykset teemojen ympärillä.

Menetelmän valintaan vaikutti myös se, että haastattelut toteutettiin eri äidinkielellä, kuin haastateltavien ja haastattelijoiden omat äidinkielet. Haastattelun toteutuksessa pyrimme käyttämään mahdollisimman selkeitä sanoja ja lause valintoja. Olimme valmistautuneet tarvittaessa selittämään ja aukaisemaan termejä. Haastateltavien kielitaito oli etukäteen varmistettu heidän kanssaan töitä tekeviltä opetushenkilökunnan jäseniltä. Laadimme kysymysrunгон suomen kielellä (liite 1) ja englannin kielellä (liite 2). Käytimme haastattelun apuna englanninkielistä kysymysrunkoa (liite 2), joka ohjasi haastattelun etenemistä ja keskustelua. Haastateltavat saivat halutessaan kysymykset etukäteen itselleen pohdittavaksi.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Haastattelut toteutettiin viestintä- ja yhteistyöalusta Microsoft Teamsin avulla. Tallensimme haastatteluiden ääniraidat aineiston käsittelyn helpottamiseksi. Haastattelutilanteet kestivät noin

45–60 minuuttia. Haastattelujen rakenne eteni pääpiirteittäin aina samalla tavoin. Haastattelutilanteiden alussa keskustelimme tutkimukseen liittyvistä asioista ja haastattelun kulun keskeisimmistä asioista. Toimme esille, mihin tarkoitukseen haastattelu toteutetaan, mitä tutkimuksella voidaan tehdä, vapaaehtoisuudesta ja luottamuksellisuudesta. Kysyimme luvan saada äänittää haastattelut ja kerroimme, että äänitteet poistetaan tutkimuksen päätyttyä. Painotimme etenkin haastateltavien anonymiteetin säilymistä. Alussa keskustelimme myös hieman kuulumisista ja muista aiheen ulkopuolisista asioista. Tällä tavalla pyrimme mahdollistamaan haastattelutilanteet mahdollisimman rennoiksi.

Kysymykset esitimme vuoron perään. Tarvittaessa esitimme lisäkysymyksiä ja vastasimme haastateltavien esittämiin tarkentaviin kysymyksiin. Tarkentavat kysymykset liittyivät pääosin käsitteiden laajempaan avaamiseen. Haastattelut sujuivat rennosti ja suunnitelmien mukaisesti. Haastateltavat vastasivat monisanaisesti ja kuvasivat teemoja laajasti omiin kokemuksiinsa peilaten. Osapuolet olivat tietoisia siitä, ettei haastattelussa käytetty englannin kieli ollut haastattelijoiden kuin haastateltavienkaan äidinkieli, joten oikeiden sanamuotojen etsimiseen sallittiin tarvittaessa tilaa. Englannin kielen käyttämisessä tai ymmärtämisessä ei juurikaan ilmennyt haasteita, muutamaa tarkentavaa kysymystä lukuun ottamatta. Koimme, että haastattelutilanteiden ilmapiirin, haastattelurungon ja valittujen teemojen avulla saimme kerättyä tutkimuksemme kannalta olennaiset tiedot.

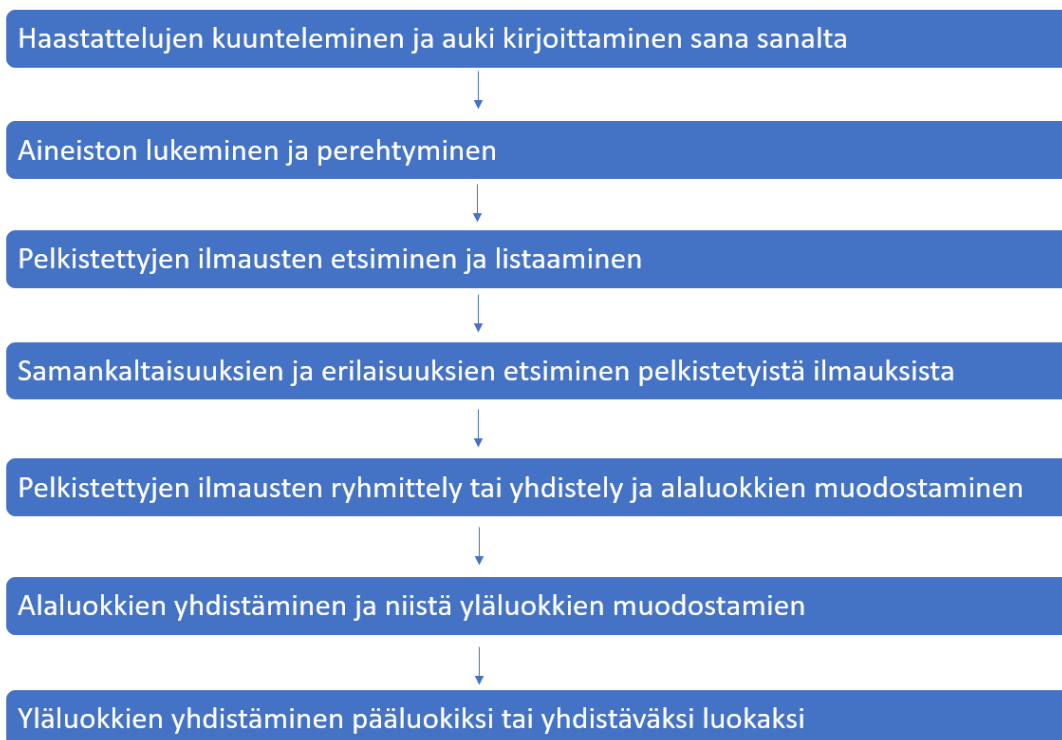
7.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Tekstiksi muutetut äänitallenteet muovautuvat tutkimusaineistoksi. Haastatteluja litteroidessa huomaa, nauhoitteiden sisältävän paljon informaatiota, jolloin useampi kuuntelukerta voi olla tarpeen. Haastatteluaineiston litteroiminen helpottaa aineiston järjestelmällistä läpikäyntiä, ryhmittelyä ja luokittelua. Litteroinnin tarkkuuden määrittelee esimerkiksi tutkimuskysymykset. Mikäli tarkoituksena on kiinnittää huomio puheen sisältöön ei ole tarpeellista litteroida huokauksia, taukoja tai käytettyä äänenpainoa. Litterointiin vaikuttaa tutkimuskysymyksien lisäksi myös analysointi tapa. Sisällönanalyysissä kiinnitetään analysoinnissa huomio haastatteluissa puhuttuihin sisältöihin, mikä

vaatii sanatarkan litteroinnin. (Vilkka 2015, 137; Ruusuvuori & Nikander 2017, 427, 429–430, 437.) Aineiston käsittelyn toteutimme järjestelmällisesti (Kuvio 3). Haastatteluiden jälkeen, ensimmäisenä aloitimme aineistoomme perehtymisen ja litteroimisen, eli puheen muuttamisen tekstiksi. Pyrimme toteuttamaan litteroimisen mahdollisimman nopeasti haastatteluiden jälkeen, jolloin haastattelut olivat vielä tuoreena mielessä.

Litteroinnin aikana haastatteluista saatu aineisto anonymisoidaan.

Anonymisoinnissa aineistosta muutetaan tai poistetaan tiedot, joiden avulla haastateltavat on mahdollista tunnistaa. Kyseisiä tietoja voivat olla esimerkiksi ihmisten nimet, työpaikat ja paikkakunnat. (Ruusuvuori & Nikander 2017, 438.) Aineiston litteroinnin vaiheessa kiinnitimme erityistä huomiota anonymisointiin. Tarkastelimme tätä myös litteroinnista kerätyissä suorissa lainauksissa. Pienen otannan takia, päätimme ettemme merkitse lainauksien perään viitteitä keneltä haastateltavalta lainaus olisi tullut, jotta varmistuisimme siitä, että jokaisen yksityisyys ja anonyymisyys säilyisivät. Tämän vuoksi, päädyimme myös siihen, ettemme käyttäisi toimeksiantajamme tarkempia tietoja tutkimuksessamme. Kirjoittaessamme haastattelut auki ja saimme ylös yhteensä 26 sivua aineistoa fontin ollessa Arial 12 ja rivivälin ollessa 1,5. Aineiston litteroimisessa käytimme yhtä haastattelua kohti noin 3–3,5 tuntia. Haastattelussa käytetty englannin kieli toi omat haasteensa litteroinnin vaiheeseen.

Kuvio 3. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123.)

Sisällönanalyysi on menetelmä, jonka avulla voidaan analysoida kirjallisessa muodossa olevia materiaaleja ja dokumentteja, kuten esimerkiksi haastatteluita, puhetta, dialogeja ja raportteja. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117.) Analyysin tarkoituksena on muodostaa selkeyttä ja siten tuoda esille uutta tietoa laadullisesta aineistosta. Analyysissa informaatiota tiivistetään, kuitenkin kadottamatta olennaisia tietoja. (Eskola & Suoranta 2014, 138.)

Miles ja Huberman kuvailevat aineistolähtöisen laadullisen aineiston analyysia kolmivaiheiseksi prosessiksi. Ensimmäisessä vaiheessa aineisto redusoidaan eli pelkistetään. Pelkistämisen karsitaan tutkimukselle epäolennaiset osat pois joko tiivistämällä tai pilkkomalla aineistoa osiin. Aukikirjoitetusta tekstistä kootaan tutkimustehtävään liittyviä ilmaisuja. Toisessa vaiheessa aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään. Ryhmittelyssä samaa ilmiötä kuvaavat käsitteet yhdistetään omaksi alaluokaksi, yläluokaksi ja pääluokaksi. Kolmannessa vaiheessa aineisto abstrahoidaan eli luodaan teoreettiset käsitteet. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–127.)

Aloitimme aineiston analyysin pelkistämällä aineistoa (taulukko 1). Aineiston pelkistämässä poistimme kaiken epäoleellisen, joka ei liittynyt meidän tutkimukseemme. Kävimme aineiston läpi useaan otteeseen, jotta kaikki tutkimuksellemme oleellinen tieto jää tallelle. Siirsimme oleellisen lauseet toiselle Word-tiedostolle sanatarkasti. Kun oleelliset lauseet olivat tallessa, aloimme pelkistämään alkuperäisilmaisuja uudelle Word-tiedostolle.

Taulukko 1. Esimerkki aineiston pelkistämisestä.

Alkuperäsilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset
We are not living for our work, we are working to live	Elämän mielekkyys Työn ja vapaa ajan tasapaino
If you think negative your wellbeing will be affected.	Oman näkökulman / aseenteen vaikuttavuus

Pelkistämisen jälkeen siirryimme ryhmittelemään ilmaukset (taulukko 2). Luokittelimme toistuvia ja poikkeavia asioita teemoittain, jotka erottelimme väreillä. Aloitimme jakamalla käsitteitä isommiksi kategorioiksi, jotta ryhmittely onnistuisi paremmin. Alaluokkia saimme muodostettua yhteensä 51.

Taulukko 2. Esimerkki alaluokkien tekemisestä.

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat
Luonnon lähellä oleminen	Asuinympäristö
Oman kodin tärkeys	
Kodin sisustaminen	
Muuttamisen haaveet	
Naapurusto	

Alaluokkien jälkeen yhdistelimme toisiinsa liittyviä alaluokkia, joista muodostimme meidän yläluokkamme (taulukko 3.). Yläluokkia saimme muodostettua tässä 18 kappaletta.

Taulukko 3. Esimerkki yläluokkien muodostamisesta.

Alaluokka	Yläluokka
Harrastukset	Vapaa-aika
Ruoka	
Elämän mielekkyys	

Yläluokat yhdisteltiin vielä toisiinsa liittyvien samankaltaisuuksien mukaan, (taulukko 4). Yhdistelyn jälkeen muodostuivat pääluokat.

Taulukko 4 Esimerkki pääluokkien muodostumisesta.

Yläluokat	Pääluokat
Henkilötiedot	Taustatiedot
Koulutuksen lähtökohta	
Suomeen muutto	Kotoutuminen
Kotoutuminen käsitteenä	
Kotoutumisen kokemukset	
Kommunikointi kokemukset	Kommunikointi
Kommunikointi haasteet	
Sote alan koulutus	Osallisuus
Työpaikka	
Yhteiskunta	
Rasismi	
Avunsaaminen	
Syrjäytyminen	Sosiaaliset suhteet
Sosiaaliset suhteet	
Asuin ympäristö	Hyvinvointi
Arki	
Vapaa-aika	
Terveys	

Yhdistelyn jälkeen meille muodostui neljä pääluokkaa. Näistä pääluokista muodostuivat opinnäytetyömme tulokset.

8 Tutkimustulokset

Haastatteluissa nousi taustatietojen lisäksi viisi teemaa; Kotoutuminen, yhteiskuntaan kuuluminen, sosiaaliset suhteet, kommunikointi ja hyvinvointi. Näiden teemojen avulla pystymme vastaamaan tutkimuskysymyksiimme, kuinka kotoutumista voitaisiin tukea entistä paremmin ja mitkä asiat maahanmuuttajat kokevat onnistuneeksi heidän kotoutumisensa prosessissaan.

Esittelemme tuloksia kuudessa kappaleessa selkeyden takaamiseksi. Tuloksia havainnollistamme suorilla lainauksilla haastateltavilta sekä tuomme esiin omia havaintojamme. Lainaukset on valikoitu siten, ettei niistä pysty tunnistamaan haastateltavan henkilöllisyyttä. Jaoin tutkimuksen tulokset analyysivaiheessa pääalueisiin, joiden avulla esittelemme kokonaisuuden. Tutkimukseen osallistui yhteensä viisi haastateltavaa.

8.1 Taustatiedot

Tutkimuksemme haastatteluun osallistui kolme miestä ja kaksi naista, joiden ikäjakauma on 20–50-vuotta. Haastateltavat asuvat erään Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen kunnissa ja ovat kotoisin Myanmarista. Osa kertoi asuvansa yksin ja osalla myös muut perheenjäsenet olivat muuttaneet Suomeen.

Haastateltavat ovat aloittaneet opintonsa vuoden 2021 keväällä. Opinnot oli aloitettu etäyhteyksien avulla suomen kielen opiskelulla. Sosiaali- ja terveyden alan ammatilliset opinnot alkoivat etäopintojen parissa keväällä 2022. Opiskelijat saapuivat Suomeen syksyllä 2022. Opinnot jatkuvat oppisopimuksen parissa. Haastateltavat työskentelevät oppisopimuksilla sosiaali- ja terveysalalla. Jokainen haastateltavista on suorittanut kotimaassaan tutkinnon ja työskennellyt myös aiemmin erilaisissa sosiaali- ja terveysalan tehtävissä, kuten sairaanhoitajan ja lähihoitajan vastaavissa tehtävissä.

8.2 Kotoutuminen

Analyysin kautta saimme muodostettua yhdeksi pääluokaksi kotoutuminen. Tähän pääluokkaan sisältyy haastateltavien näkemys kotoutumisesta ilmiönä ja heidän omat kokemuksensa ja asenteensa kotoutumisesta ja muutosta Suomeen. Haastatteluissa haluttiin selvittää, kuinka haastateltavat itse kuvailevat kotoutumisen, mitkä asiat ovat vaikuttaneet kotoutumiseen positiivisesti ja millä tekijöillä puolestaan ollut negatiivisia vaikutuksia siihen.

Kotoutumisen tarkoitusta kuvattiin erilaisin termein, mutta pääosin vastauksien teemat ilmenivät samankaltaisina. Kotoutumisen kuvattiin olevan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä ihmisten ja yhteiskunnan kanssa. Kotoutumista kuvattiin tilana, jossa ihmiset osallistuvat, kasvavat ja muodostavat yhteiskuntaa yhdessä. Kotoutumisen kerrottiin myös tarkoittavan sosiaalisia aktiviteetteja, muiden kansalaisten kanssa toimimista sekä tietämystä ja ymmärrystä toisten kulttuuria ja kieltä kohtaan. Kotoutumisen henkilökohtaista tarkoitusta kysyttäessä, vastaajat kuvailivat sitä sopeutumisena, uuteen maahan muuttamisena ja seikkailuna.

I think integration is being with conversation with some others, to unit with some people and to collaborate together, to get achievement, and it is made with different kind of people to be as one group.

Integration means that people are being together somewhere in new society. So, there is no discrimination, no judging, no criticising your background situation, your culture. We respect each other like human beings.

Kotoutumisen kokemukset ilmenivät yksilöllisinä, mutta kokemuksia kuvattiin osittain hyvinkin samankaltaisesti. Suomeen muuton ja kotoutumisen alun aikaa kuvattiin neljän haastateltavan toimesta haastavaksi ajanjaksoksi. Uusien asioiden käsittely sekä sisäistäminen, kuten kulttuuri, kieli ja ympäristön muutokset, kerrottiin vaikuttaneen negatiivisesti omaan mielialaan ja toimintakykyyn. Jokainen haastateltava kertoi kuitenkin kokevansa Suomeen muuttamisen olleen hyvä päätös, vaikka alkua olikin saattanut olla haasteellista.

I made the right decision to move here. I love the way people live here, their lifestyle, and also the security, the safety. I feel like I am safe here.

Haastateltavat muuttivat Suomeen syksyllä. Haastateltavat kertoivat tottuneen erilaiseen säähän, joten pimeys ja kylmyys olivat tuntuneet useimmiten hankalalta. Haastattelussa tuotiin näkemys siihen, että syksy, syksyn alku tai kesä olisi ollut helpompi vuodenaika kotoutumisenkin näkökulmasta.

I don't like the darkness, it affects me negatively.

The best time for us to move here is summer, autumn or the beginning of autumn. But when we came here, it was almost so close to winter, so it is like, totally different for us.

Ensimmäiset kuukaudet oli osittain koettu haastavina ja jopa pelottavina. Alkuajan haasteiden jälkeen asioiden kerrottiin muuttuneen paremmiksi.

8.3 Osallisuus

Toisena pääluokkana tutkielmassa on osallisuus. Pääluokkaan yhdistyi haastateltavien kokemuksia yhteiskuntaan kuulumisesta, avunsaamisesta, sote alan koulutuksesta, työpaikasta ja rasismien kokemuksista.

Haastatteluissa ilmeni, että osa koki olevansa osa suomalaista yhteiskuntaa enemmän kuin toiset. Yksi haastateltava nosti esille kokevansa, että heitä ei lasketa Suomen kansalaisiksi, mutta heidän oletetaan osaavan ja toimivan Suomen lakien ja sääntöjen mukaan. Jokainen haastateltava kertoi, ettei pysty osallistumaan niin aktiivisesti tai haluamallaan tavalla Suomen yhteiskuntaan liittyvissä asioissa kielellisten haasteiden vuoksi.

We are not Finnish citizen, but we have to act like a citizen, know the rules and laws and regulations.

I feel out of society because I don't understand them.

Kolme haastateltavaa nosti esille omalla kunnalla pidettäviä järjestöjen toimintoja, jotka ovat suunnattu nimenomaan maahanmuuttajille. Järjestöt pitävät maahanmuuttajille suunnattuja tapaamisia ja suomenkielenkursseja. Tapaamisilla käydään läpi myös erilaisia aiheita ja kerrotaan muun muassa suomalaisesta kulttuurista, Suomen historiasta ja erilaisista palveluista. Kaksi haastateltavaa kertoi kokevansa järjestön toiminnan hyödyllisenä ja pyrkivänsä käydä toiminnoissa aina kun kykenevät. Yksi haastateltava kertoi, että kunnalla

järjestetään tapaamisia, mutta työn, koulun ja välimatkojen takia ei ehdi osallistumaan tapaamisiin.

Haastateltavien vastauksissa korostui se, kuinka tärkeää maahanmuuttajille olisi löytää enemmän sosiaalisia tapaamisia ja tapahtumia, jossa voisi tavata muita ihmisiä, joilla olisi yhteisiä mielenkiinnon kohteita. Eräs haastateltava toi esille havaitsemansa tarpeen jonkinlaisesta mentorista. Mentorin kuvattiin nimenomaan hyödyntävän maahanmuuttajia kulttuuriin liittyvissä asioissa.

Maybe more social events, maybe culture things for the immigrants. Also connecting with local mentors like one who can guide them and teach how to face the challenges with the immigration process.

Erilaisten kulttuurilliset asioiden kerrottiin ihmetyttävän ja tuovan omanlaisensa haasteet maahanmuuttajalle. Tämänkaltaista apua kaivattiin myös tiedon hakuun esimerkiksi töihin ja koulutukseen liittyvissä asioissa. Koettiin, että maahanmuuttajien olisi hyvä saada jonkinlainen sosiaalinen aktiviteetti.

8.3.1 Työ ja koulu

Työpaikan ja koulun positiivinen merkitys osallisuuden kokemukseen korostui useamman haastateltavan vastauksissa. Työympäristöä arvostettiin ja työkavereita kuvailtiin pääosin kohteliaina, ystävällisinä ja auttavaisina. Työkavereilta kerrottiin antavan tietoa ja apua erilaisiin asioihin. Työkavereiden kanssa kommunikointi kerrottiin olevan kuitenkin haasteellista, sillä puhekielenä on usein suomen kieli. Osa haastateltavista kertoi, ettei koe oman kulttuurinsa vaikuttavan siihen, kuinka hänen kanssaan kommunikoidaan, mutta kerrottiin myös kokemusta ulkopuolisuudesta ja syrjimisestä.

In my workplace there is only few persons who can speak English and mainly the speaking language is Finnish, and the communicating is difficult.

Haastateltavien vastauksissa korostui opettajien rooli ja arvostus heidän työpanostaan kohtaan. Opettajia kohtaan tunnettiin suurta kiitollisuutta.

That paperprocess about Finland. She helped our personal things also. That kind of system, and asisstent for student, is really good. That kind of person is really neat for us to help in the first part when we came here. They helped not only me, but all of us. They take care of us and they are ready to listen. Our feelings, our problems or something, and they fix it.

My teachers from school, we had those meetings where they told us about some services.

When I first moved here. I didn't know much about this city. Everything is very strange to me, And I don't know where to get help from. And you know teatchers, they helped me a lot.

Haastateltavat kertoivat saaneen apua omilta ohjaavilta opettajiltaan myös koulun ja työn ulkopuolisiin asioihin. Apua ja ohjausta oli saatu esimerkiksi erilaisten arkiasioden hoitamiseen, kuten esimerkiksi Digi- ja väestötietoviraston virallisten ilmoitusten täyttämässä.

8.3.2 Rasismi ja asenteet

Kaksi haastateltavaa kertoivat, etteivät ole juurikaan tunteneet tai kokeneet syrjintää tai rasismia Suomessa ollessaan. Ikäviä kohtaamisia kerrottiin kuitenkin olleen heidänkin kohdallansa. Haastateltavista osa on kohdannut rasismia ja syrjintää muun muassa töissä ja vapaa-ajallaan. Eräs haastateltava kertoi kokevansa, että rasismia on kaikkialla ja sen voi aistia myös nonverbaalisesti. Syrjivää ja rasistista käyttäytymistä kuvattiin ärsyttävänä ja surullisena. Aihetta käsiteltäessä korostui myös Suomen laki syrjimistä ja tasa-arvoa kohtaan, mitä pidettiin tärkeänä.

Finnish law mentions is that no discrimination, tasa-arvo, and something like that. But human beings are not perfect all the time. Some are oblivious some are not. I don't mind their criticism.

I can feel by their eyes, eyesight, or something. And yeah, you can feel it. Someone doesn't like you or something. But mostly people are really nice.

Haastatteluissa ilmeni, että rasistista ja syrjivää käytöstä ei ollut kohdattu nuoremman sukupolven toimesta. Useimmiten syrjivät kohtaamiset kerrottiin sattuneen iäkkäämpien ihmisten kanssa. Koettiin, että koulutuksella ja

sukupolvien tottumuksilla näyttäisi olevan merkitystä siihen, kuinka erilaisuutta kohdataan. Pääosin suomalaisia kuvattiin positiivisessa merkityksessä. Eräs haastateltava kertoi kokevansa, että useimmiten suomalaiset ovat mukavia ja hyväkäytöksiä maahanmuuttajia kohtaan. Haastateltavat kuvasivat suomalaisia muun muassa rehellisiksi, auttavaisiksi ja ystävällisiksi.

I haven't noticed or felt or faced any discrimination towards me.

They have positive thinking, well most of the people have. If something happens, they don't complain first, they try to think positively first. And they enjoy their life peacefully, they are not greedy or easy to get angry-

8.4 Sosiaaliset suhteet

Osallisuutta käsiteltiin myös sosiaalisten suhteiden ja yksinäisyyden kokemusten näkökulmista. Useampi haastateltava kertoi, että ensimmäinen talvi oli koettu monella tapaa hankalaksi. Vuodenaika nousi yhtenä tekijänä myös yksinäisyyden kokemuksen syihin. Suomessa vietetystä ensimmäisestä talvesta kerrottiin, että useampi oli tuntenut masentuneisuutta eikä tuolloin ollut kavereita ja oli ollut haasteita sopeutua joukkoon.

Tutkimuksessa tuli esille, ettei haastateltavilla ole työn ja koulun ulkopuolella paljoa kontakteja suomalaisiin. Haastateltavat viettävät pääsääntöisesti vapaa-aikaa luokkalaistensa kesken. Haastateluista ilmeni, että kaksi viidestä kokee olonsa Suomessa yksinäiseksi. Jokainen haastateltava kertoi ikävästä kotimaan perhettä ja ystäviään kohtaan. Kolme haastateltavaa koki, ettei tällä hetkellä kaipaa enempää kavereita, vaan päätavoitteenaan haluaa valmistua ja saada tämän hetken muut tärkeät asiat hoidetuksi.

I don't have Finnish friends. In my working place we have työkaveri, but we are only sharing work experiences. They are not like social friends. Only our Myanmar group. Maybe in the future. I don't feel any loneliness.

Yes, sometimes I feel loneliness. Sometimes I feel lonely because I miss my home country and I miss my parents.

Tutkimuksessa nousi esille, etteivät haastateltavat koe olevansa riskissä syrjäytymiseen. Aiheesta kysyttäessä, korostui oma asennoituminen ja ajattelutapa.

I think it depends on the person, and how they see their life, how they live their life.

If you think negative your wellbeing will be affected.

Osa haastateltavista kuvasi kokevansa, että osittain syrjäytymiseen voi vaikuttaa ihmisen omalla maailmankatsomuksella ja asenteella. Yksinäisyyttä ja syrjäytymistä kommentoitiin myös siten, että täytyy olla oma itsensä ja onnellinen jokaisena päivänä.

8.5 Kommunikointi

Kaikkien haastateltavien vastauksissa korostui erityisesti kommunikointiin liittyvät haasteet ja Suomen kielen tärkeys kotoutumista edistävänä tekijänä. Kommunikoinnin ja suomen kielen taitojen koettiin välttämättömänä siihen, jotta voi osallistua erilaisiin asioihin ja kuulua yhteiskuntaan. Kysymysten kysymisen kerrottiin olevan hidasta ja sanojen tietäminen vaikeaa. Suomen kieltä kuvattiin todella hankalaksi ymmärtää. Kommunikointia haastaa myös se, etteivät kaikki suomalaiset välttämättä osaa puhua englannin kieltä. Ilmiön kerrottiin korostuvan etenkin pienillä paikkakunnilla. Eräs haastateltava kertoi kommunikoinnin haasteiden ilmenevän etenkin vanhempien ihmisten kanssa käydyissä kohtaamisissa.

Starting from when I first moved in here, I think integration was hard because I didn't know how to communicate in Finnish. --

Sometimes I want to know thing, but I don't know how to ask, and that affects in my workplace.

Kotoutumista tukevana tekijänä kuvattiin sitä, että suomen kieltä oli opeteltu jo ennen muuttoa. Kielikurssilla oli opeteltu muun muassa kirjoittamista ja puhekieltä, mutta suomen kielen murteet kerrottiin tuottavan omat haasteensa.

Kommunikoinnin koettiin olevan toisia yhdistävä asia ja vastauksissa ilmeni suuri motivaatio kielen oppimista kohtaan. Koettiin tärkeänä, että muiden tulisi ymmärtää, etteivät kaikki maahanmuuttajat osaa puhua suomen kieltä hyvin, vaikka usein käyttäisikin sitä. Haastatteluissa nousi myös esille oman äidinkielen käyttämisen tärkeys ja sen kaipuu. Omalla äidinkielellä opiskelu oli monella toiveissa.

The thing is that even if you know the language there is still some difficulties to understanding them. Sometimes I don't know what they are talking about.

Suomalaisten kommunikoinnista kerrottiin, että Suomessa asioista puhutaan suoraan ja rohkeasti. Suomalaiset ihmiset koettiin osittain "introvertteina" joka puolestaan nimettiin yhdeksi haastavaksi tekijäksi myös ystävyysuhteiden muodostamisessa. Kulttuurille ominaiset kommunikoinnin eroavaisuudet kerrottiin olleen aluksi tunteita herättävää. Eräs haastateltava kertoi suoran puhetyylin ja palautteen herättäneen hänessä aluksi syyllisyyttä ja häpeää. Ajan myötä, suomalaisten suora lähestymistapa ei enää hetkauttanut vaan sitä kuvattiin positiivisena asiana.

In Finland, we can say what we are thinking, or our feelings straightly, but in our culture it isn't so. In Finland, they say straightly and openly--.

Kommunikoinnin haasteita kerrottiin ilmenevän myös opiskelijaryhmän sisällä. Eräs haastateltava kertoi, kuinka kokee Itämaisen kulttuurin ominaisuuksien ja sukupolvien välisten erojen näyttäytyvän opiskelijaryhmän välisessä kommunikoinnissa ja toimintatavoissa. Haastateltava kuvasi niiden näyttäytyvän muun muassa henkilökohtaisissa tavoitteissa, vaatimuksissa ja elämäkatsomuksessa.

8.6 Hyvinvointi

Kolmanneksi pääluokaksi aineistosta muodostui hyvinvointi. Pääluokka pitää sisällään koetun terveyden, asuinympäristön, arjen ja vapaa-ajan kokemuksia. Miltei jokainen haastateltava lähestyi hyvinvointia sosiaalisen-, fyysisen- ja

psyhykkisen hyvinvoinnin kokonaisuutta kuvaillen. Omaa asennetta ja elämäkatsomuksen merkitystä korostettiin tai sivuttiin jokaisessa haastattelussa.

Suomeen muuton alun ajan kuvattiin vaikuttaneen negatiivisesti hyvinvointiin. Ympäristön muutokset, sää ja vuoden aika vaikuttivat yleiseen olotilaan, toimintakykyyn ja näin myös kotoutumisen prosessiin. Kahdessa haastattelussa kerrottiin, että opiskelijat olivat tuolloin olleet fyysisesti sairaina ja henkisesti olleen raskasta ja haasteellista. Tuolloin oli ollut paljon negatiivisia ajatuksia ja motivaation alenemista, jonka kerrottiin, kuitenkin ajan myötä helpottuneen.

-- if you are happy, you enjoy life, everything will be okay. If you feel very sad, you cannot do anything.

Different cultural situations gets easier, if you stay longer, more and more, day by day, it will get better.

Suomessa kerrottiin olevan rauhallista asua ja pidettiin siitä, että ulkona voi kulkea vapaasti. Haastattelussa Suomen luonnolla näyttäytyi olevan positiivisia vaikutuksia koettuun hyvinvointiin. Luonnon kauneus ja rauha sekä monipuoliset ulkoilun mahdollisuudet koettiin tärkeäksi.

Haastateltavat kuvasivat fyysistä terveyttään pääosin hyvänä. Liikunnan, ruokavalion, unen sekä sosiaalisten suhteiden tärkeys tiedostettiin merkittävinä tekijöinä hyvinvoinnissa. Henkisen hyvinvoinnin puolta kuvattiin osittain avoimesti ja osittain vain hieman.

Säännöllisten tulojen, työn, kavereiden sekä työn ja vapaa-ajan tasapainon koettiin olevan tärkeä osa hyvinvointia. Haastateltavat kuvasivat kodin ja rauhan merkitystä ja sen arvostamista. Vastauksissa ei ilmennyt lainkaan tyytymättömyyttä asuntoon, materialismiin tai taloudellisiin teemoihin.

You must enjoy your life. We are not living for our work we are working to live.

Wellbeing can be described by how we feel about ourselves and our life.

Haastateltavien arjen ja vapaa-ajan kerrottiin koostuvan pääosin työstä ja opiskelusta. Vapaa-aikaa vietettiin paljon suomen kielen opiskelun merkeissä. Osa haastateltavista kuvaili viettävänsä vapaa-aikaansa toisia aktiivisemmin.

Harrastuksina kerrottiin olevan kuntosalilla käynti, runojen kirjoittaminen, elokuvien katsominen ja ulkoilu. Vapaa-ajallaan kolme kertoi osallistuvansa myös maahanmuuttajille järjestettyihin tapaamisiin ja osa silloin tällöin käyvän tutustumassa myös lähimmän kaupungin yöelämään. Matkustamista pidettiin tärkeänä ja osa kertoikin käyneensä tutustumassa Suomen muihinkin alueisiin.

Haastateltavat kertoivat pitävänsä puhelimitse yhteyttä perheen ja kavereidensa kanssa. Ikävä ja huoli toisessa maassa asuvista sukulaisista kuvattiin osaltaan vaikuttavan hyvinvointiin. Perheen tukemista niin henkisesti kuin taloudellisestikin pidettiin todella tärkeänä.

Right now, so many days I have, are very good days. Because, now I have work, I am the one who is able to support my family, help my family emotionally, financially, and everything. I still have my parents, mother and father. They are already old age, so I have the responsibility to take care of them.

Hyvinvointiin kerrottiin vaikuttavan stressi työelämästä, kielestä ja koulusta. Koettiin, että ajan kuluessa ja valmistumisen koittaessa asiat helpottuvat. Eräs haastateltava kuvasi, että maahan muuttaneet ovat yhä oppimisen tilassa esimerkiksi suomen kielen suhteen ja sen vuoksi kokevansa olevansa henkisesti kuormittunut. Henkistä kuormittavuutta lisäsi myös edellisen asuinmaan kulttuurista opitut mallit. Kuvattiin, että itämaiseen kulttuuriin kuuluu se, että nopeaan suorittamiseen luodaan painetta. Opittujen tapojen vuoksi, osa saattaa Suomessakin ollessaan kokea, että asiat pitää oppia ja omaksua mahdollisimman nopeasti, joka puolestaan taas luo lisää stressiä.

We grew up in that eastern culture. In Eastern culture we are given pressure to do something quickly. So in Finland also, we try to do everything quickly. So it brings us stress, and unnecessary things to our minds.

Haastateltavat asuvat tällä hetkellä syrjemmissä kunnissa. Asuinkunnat ja niiden tarjoamat aktiviteetit sekä ihmisten lukumäärä vaikuttavat maahanmuuttajien verkostoitumisen- ja sosiaalisten suhteiden muodostamisen mahdollisuuksiin. Kuntien tarjoama tuki oli ilmennyt haastateltavien kohdalla vaihtelevasti. Osa toi haastattelussa esille, että oli saanut muuttaessaan paljon

apua omasta kunnastaan. Kunta oli tarjonnut apua esimerkiksi kontakteissa sekä kalusteiden hankinnoissa. Toisilla kokemus oli päinvastainen ja he toivat esille, että eivät tieneet mistä saada apua omassa asuinkunnassa.

If I want to know something I don't know about, I can contact the municipality person and they make appointment for me.

Haastateltavat toivat ilmi julkisen liikenteen merkityksen kotoutumiseen. Etenkin kulkemisen vaikeudet pienillä ja syrjäisillä paikkakunnilla koettiin elämää hankaloittavaksi tekijäksi.

Transportation is a problem because I can't meet my friends easily because I don't have my own car.

Kulkemisen haasteiden kerrottiin rajoittavan ystävien tapaamista, koulunkäyntiä ja matkustelua. Haastateltavat kulkevat pääosin linja-autolla tai junilla. Useammalla haastateltavalla oli suunnittelemana ajokortin hankkiminen arjen helpottamiseksi.

9 Pohdinta

9.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen ja saadut tulokset merkityksellisiä. Suomen hoitajapulaan vastaamiseksi tarvitaan lisää toimia ja palveluiden kehittämistä. Kehittämisen tarpeet ovat moninaiset, mutta esimerkiksi tutkimuksessa esille nousseet maahanmuuttajien hyvinvointiin liittyvät teemat tulisi ottaa aiempaa laajemmin tarkasteltavaksi.

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää, miten kotoutuminen on toteutunut kohderyhmän kohdalla, mitkä asiat edistivät kotoutumista ja miten kotoutumista voitaisiin tukea entistä paremmin. Huomasimme teorian tietoon perehtyessämme, että kirjallista ajankohtaista materiaalia ei ollut paljoa.

Esille noussut tema maahanmuuttajien kokemuksista omaa asuinkuntaa kohtaan oli erittäin tärkeä, jota tulisi tarkastella mielestämme syvemmin. Suomen hoitajapulaan vastataan muun muassa työperustaisen maahanmuuton

avulla. Maahanmuuttajien työpanos on Suomelle monella tavoin arvokasta ja merkittävää. Olisikin tärkeä vastata maahanmuuttajien tarpeisiin aiempaa laajemmin ja yksilöllisemmin.

Tulisi tarkastella, kuinka syrjäisten ja pienten kuntien palvelut vastaavat maahanmuuttajien tarpeita. Pienten asuinkuntien asukkaiden määrä on paljon pienempi, kuin se mihin suurkaupungeissa on mahdollisesti totuttu. Asukkaiden määrä ja keski-ikä vaikuttavat kuntien palveluiden tarpeeseen ja tarjontaan. Maahanmuuttajan muuttaessa pienemmille paikkakunnille tulisi huomioida kunkin yksilölliset tarpeet ja se, kuinka tarpeisiin voitaisi asuinkunnassa vastata.

Kotoutumiseen vaikuttavat tekijät, kuten vapaa-ajan vieton ja sosiaalistumisen mahdollisuudet voivat vaikuttaa siihen haluaako maahanmuuttaja jäädä pienemmälle asuinkunnalle vai muuttaa muualle. Oman asuinkunnan tyytyväisyyteen vaikuttavat myös julkisen liikenteen yhteydet sekä paikkakunnan tarjoama kotoutumiseen liittyvä tuki.

Maahanmuuttajien kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kotoutumisen prosessia ajatellen olisi tärkeää, että tarvittavien tietojen ja taitojen opetteleminen ei jäisi maahanmuuttajan oman aktiivisuuden varaan. Henkisen hyvinvoinnin tukeminen, etenkin maahan muuton alkuaikoina olisi tärkeää. Koulun ja työelämän ulkopuolista, arkielämään liittyvää ohjausta, neuvontaa ja opetusta tarvitaan aiempaa enemmän, asuinkunnasta riippumatta. Mielestämme oli hienoa havaita, kuinka motivoituneita ja aktiivisia tutkimukseen osallistuneet maahanmuuttajat ovat toimimaan itsenäisesti heidän oman kotoutumisensa vuoksi. Motivoituneisuus korostui etenkin kielen opiskelussa ja omaksumisessa.

Esille noussut teema maahanmuuttajien oman kulttuurin vaikutuksista uudessa maassa toimimiseen oli mielestämme tärkeä näkökulma pohdittavaksi. Tutkimuksesta selvisi se, että oman kulttuurin ominaisuuksien tiedostaminen ja niiden merkitys omaan toimintaan sekä opittujen tapojen kriittinen tarkastelu voivat olla merkittävä tekijä uuteen maahan sopeutumisessa. Kulttuuriin vaikuttavat muun muassa historia, uskonto ja valtarakenteet. On tärkeä tiedostaa myös kulttuurin ominaisuudet ja vaikutukset esimerkiksi arvojen, ajattelutapojen ja tavoitteiden näkökulmista. Tutkimuksessa noussut kokemus siitä, että sellaiset opitut tavat, jotka saattavat vaikuttaa negatiivisesti esimerkiksi jaksamiseen, eivät

kuulu välttämättä uuden maan kulttuuriin samankaltaisella intensiteetillä. Maahanmuuttajan oman kulttuurin säilyttäminen voi olla hyvinkin tärkeä osa identiteettiä. Muuttaessa uuteen maahan voi myös päästä rikastuttamaan ja rakentamaan identiteettiään uudelleen valitsemalla kulttuureiden ominaisuuksista itselleen tärkeitä arvoja ja toimintamalleja.

Tämän opinnäytetyön tehtävänä on selvittää vastaukset kolmeen kysymykseen. Ensimmäinen kysymys käsitteli sitä, miten kotoutuminen on toteutunut kohderyhmän kohdalla. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta maahanmuuttajien kotoutumisen olevan pitkä ja monivaiheinen prosessi. Uuteen maahan ja sen kulttuuriin sopeutuminen vaatii paljon aikaa ja ponnisteluja.

Etenkin kotoutumisen alkuvaihe koettiin haastavana. Useampi haastateltavista oli tuolloin joutunut kamppailemaan paljon omien ajatusten ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kanssa. Yksinäisyyden ja alakuloisuuden tuntemukset olivat tulleet alun innostumisen ja uutuuden viehätyksen tilalle. Niin kuin Schubert aiheesta kirjoitti, niin tässäkin tutkimuksessa pystytään toteamaan kotoutumisen olevan maahanmuuttajalle stressaava vaihe heidän elämässään. Uuteen maahan muuttaminen tarkoittaa tutun ja turvallisen jättämistä (Schubert 2013). Kotimaahan jäi jokaiselta haastateltavalta perhettä ja läheisiä, kuin myös totuttu kulttuuri ja ympäristö. Etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa tulee kiinnittää erityistä huomiota maahanmuuttajan riittävän tuen saamisen, vapaa-ajan vieton, sosiaalisten suhteiden ja verkostoitumisen mahdollisuuksiin.

Kulttuurien erot hämmästyttivät ja aiheuttivat suuriakin tunteita ja kysymyksiä. Kielimuurit ovat aiheuttaneet ajoittain sekaannusta ja väärinymmärryksiä. Tutkimuksessa vahvistettiin Liljan ym. toteamus vuorovaikutuksen merkityksestä elämänlaatuun ja samalla myös kotoutumiseen (Lilja ym. 2022.) Kielelliset haasteet ilmenivät muun muassa sosiaalisten suhteiden suppeudessa, työelämän sujuvuudessa sekä arjen aktiivisuudessa. Motivaatio kielen oppimiseen oli todella suuri, jonka eteen haastateltavat tekevät paljon töitä.

9.1.1 Kotoutumista edistävät tekijät

Toisena kysymyksenämme oli, mitkä asiat edistivät kotoutumista. Tuloksista selviää, että tukea, apua ja neuvontaa oli saatu vaihtelevasti ja eri keinoin. Apua saatiin koulun henkilökunnalta, omasta asuin kunnasta, lähipiiriltä, työpaikalta sekä Digi- ja väestötietovirastosta. Itsenäinen tiedonhaku ja opiskelu korostuivat haastateltavien kertomuksissa. Tiedon selvittäminen jää usein pääosin maahanmuuttajan oman aktiivisuuden vastuulle. Kotoutumista edistää tietämys Suomesta, Suomen kulttuurista ja sen olennaisista toimintatavoista. Maahanmuuttajan kotoutumista hyödyttää se, että jo ennen muuton ajankohtaa olisi kattavasti tietoa siitä, mitä tulevaisuus tuo mahdollisesti tullessaan. Kattava tiedon saanti ja näin myös erilaisten asioiden ennaltaehkäisy olisi tärkeää sopeutumisen tukemiseksi ja suurempien haasteiden välttämiseksi.

Tutkimuksen perusteella, maahanmuuttajien tietämys heille kuuluvista palveluista ilmeni puutteellisena. Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella toimiva maahanmuuttajille suunnattu palvelu oli neljälle haastateltavalle pääosin tuntematon. Muista maahanmuuttajille kuuluvista palveluista, kuten työ- ja elinkeinotoimiston tai Kelan palveluista tietämys oli vain vähäistä. Oman asuinkunnan tarjoaman tuen määrä ilmeni haastateltavien vastauksissa pääosin vähäisenä. Tutkimuksesta selvisi myös vähäinen tietämys kotouttamisohjelman ja kotouttamissuunnitelman tarkoitusta kohtaan.

Työpaikan ja koulun merkitys kotoutumiseen ilmeni positiivisesti vaikuttavana tekijänä haastateltavien vastauksissa. Työpaikan ja koulun kautta kerrottiin mahdollistuvan ihmissuhteita, kohtaamisia ja vuorovaikutustilanteita. Koulun kautta mahdollistuvat myös vertaistuki ja ystävyysuhteet samasta kulttuurista olevien ryhmäläisten kesken.

Kommunikoinnin haasteet, erityisesti työelämässä, koettiin merkittävän laajasti kotoutumista heikentävänä tekijänä. Maahanmuuttajan, muiden kansalaisten, työkavereiden ja asiakkaiden välisen kielimuurin tuomat negatiiviset kokemukset ja tuntemukset lisäävät yksinäisyyttä ja ulkopuolisuuden tunnetta. Rohkeus suomen kielen käyttämiseen muodostuu positiivisista kokemuksista ja kohtaamisista. Kyseiseen rohkeuteen vaikuttaa salliva ja turvallinen ympäristö, jossa myös virheille sallitaan tilaa. Tutkimuksessa kohtasimme samoja teemoja,

joita kuvattiin aiemmin Pollarin ja Koppisen (2021) mukaan yksilöön vaikuttavista tekijöistä kotoutumisessa ja sopeutumisessa. Sopeutumisen vaiheessa maahanmuuttajan identiteettiä koetellaan, sillä uudessa maassa kulttuuri voi olla hyvinkin erilaisempaa kuin aiemmin opittu kulttuuri (Pollari & Koppinen 2021). Yksilön oma asenne, kokemukset ja persoona voi osaltaan toimia myös merkittävänä kotoutumista edistävänä tekijänä. Sopeutumiseen vaikuttavat yksilön luonteenpiirteet, ikä, koulutustausta sekä oman kulttuurin samanlaisuus uuden kulttuurin kanssa (Pollari & Koppinen 2021).

9.1.2 Kotoutumisen tukemisen edistäminen

Kolmantena kysymyksenämme oli, miten kotoutumista voidaan tukea entistä paremmin. Tiedonantajan ja monenlaisen arjen auttajan roolia kaivataan maahanmuuttajien avuksi. Maahanmuuttajat kohtaavat usein sellaisia kysymyksiä herättäviä tilanteita, joista eivät ole edes olleet tietoisia entuudestaan. Tutkimuksessa saatujen vastauksien perusteella maahanmuuttajat joutuvat itse etsimään apua ja tietoa sen sijaan, että sitä tarjottaisiin heille. Tilanteet voivat luoda epävarmuutta ja negatiivisia tuntemuksia, johon valmistautumalla tai asian tiedostamisella voidaan vaikuttaa etukäteen. Paikallisen mentorin kaltaisen tuen koetaan olevan todella kaivattua ja tärkeää etenkin muuton alkuaikaa ajatellen. Maahanmuuttajat tarvitsevat enemmän tukea ja matalankynnyksen palveluita, jotka neuvovat ja ohjaavat tilanteissa, joihin kaivataan apua. Tämänkaltaisen koulun ja työpaikan ulkopuolisen tuen tulisi mahdollistua asuinkunnasta riippumatta. Monet haasteet, joihin kaivattiin tukea, koskivat arkea ja vapaa-aikaa.

Tutkimukseen osallistuneiden Suomeen muuton ajankohta oli ollut syksy. Muuton ajankohdalla voitaisi selkeästi vaikuttaa kotoutumista tukevana tekijänä, vuodenajan ja ympäristön ollessa erilainen. Tutkimuksessa tuli ilmi, että muutonajankohdan ollessa kevät, kesä, syksy tai syksyn alku, olisi kotoutumista ja hyvinvointia tukeva tekijä. Tutkimuksen kohteet asuvat pienemmissä ympäryskunnissa, jossa yhteisöön sopeutuminen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen on muodostunut haasteelliseksi. Tutkimuksessa nostettiin esille isommassa paikkakunnassa asuminen, lähellä palveluita, ihmisiä ja vapaa-ajan

aktiviteettejä. Osa paikkakunnista tarjoaa aktiviteettiä maahanmuuttajille, mutta välimatkat voivat olla kunnan sisällä pitkät ja julkinen liikenne vähäistä.

Tutkimuksessa vahvistui Liljan ym. näkemys siitä, kuinka käsitys uudesta kotimaasta ja omasta asemasta sen osana rakentuu kohtaamisten kautta. Lilja ym. Kuvasivat, kuinka koettuun elämänlaatuun, osallisuuteen ja hyvinvointiin vaikuttaa vahvasti myös se, että maahanmuuttaja pääsee olemaan vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten parissa. Tutkimuksessa korostui se, kuinka merkittävää sosiaalisten suhteiden muodostaminen ja kohtaamisten mahdollistuminen on kotoutumisessa.

Tutkimuksen tuloksissa korostui kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden vähäisyys sekä puute. Tuloksia tutkimalla voidaan todeta, että kotoutumista edistävät tekijät ovat saavutettavissa helpommin paikkakunnissa, joissa on kattavasti palveluita, vapaa-ajan vieton mahdollisuuksia ja hyvät julkisen liikenteen yhteydet. Myös sillä, mihin vuodenaikaan maahanmuuttajat saapuvat Suomeen on merkitystä kotoutumisen ja sopeutumisen prosessissa.

9.2 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessimme lähti nopeasti vauhtiin. Huomasimme prosessin alussa, miten monivaiheinen ja pitkä prosessi on edessämme. Aiheemme työperäisen maahanmuuton kautta Suomeen muuttaneiden kokemukset kotoutumisesta oli meille molemmille aihe, josta halusimme laajentaa tietämystä ja minkä koimme ajankohtaisesti tärkeänä. Halusimme tutkimuksemme aiheeksi sellaisen, minkä kokisimme mielenkiintoisena ja merkittävänä. Aiheen valintaan vaikutti myös se, että se tukisi osaamistamme tulevaisuuden työelämääkin ajatellen.

Opinnäytetyömme prosessi alkoi teoretiedon keräämisellä ja siihen perehtymisellä. Tietopohjan kasaaminen luonnistui yllättävän helposti. Pääsimme tietopohjan avulla perehtymään tarkasti maahanmuuttajien kotoutumisen prosessiin ja kotoutumiseen, mikä oli tärkeä vaihe ennen haastatteluita ja aineistomme keräämistä. Aineiston keräämisen tapaa valittaessa, pohdimme haastattelun ja kyselylomakkeen välillä. Tarkan

punninnan jälkeen, päädyimme teemahaastatteluun. Teemahaastattelun avulla pystyimme tukemaan haastattelun tilannetta, välttää mahdollisia väärinymmärryksiä ja esittää tarvittaessa lisäkysymyksiä yhteisen ymmärryksen löytämiseksi. Valintaamme vaikutti vahvasti haastattelussa käyttämämme englannin kieli.

Aineiston kerääminen ei luonnistunut niin mutkattomasti ja helposti kuin olimme alustavasti ajatelleet. Annoimme haastattelukutsun jaettavaksi opiskelijoille, jonka avulla saimme kaksi haastateltavaa. Odottelimme hetken, jonka jälkeen päätimme kysyä, pääsisimmekö kertomaan tutkimuksestamme kasvotusten opiskelijoille. Saimme osallistua etäyhteydellä kahdelle oppitunnille ja saada lisää osallistujia tutkimukseemme. Esitellessämme itsemme, vastaamalla kysymyksiin ja kertomalla lisää tutkimuksestamme, saimme vielä kolme haastateltavaa lisää. Vaikka olimme alun perin toivoneet suurempaa haastattelujen määrää, osallistuneiden vastausten laajuus ja laatu oli meille kuitenkin positiivinen kokemus. Osallistujat vastasivat avoimiin kysymyksiin reippaasti ja kattavasti. Haastattelutilanteista oli mielenkiintoista havaita eroavaisuudet ja yhteneväisyydet haastateltavien vastauksissa. Jokaisella haastateltavalla kotoutuminen Suomeen on ollut yksilöllinen ja omanlaisensa kokemus.

Aineiston käsitteleminen, analysoiminen ja litteroiminen oli meille molemmille uusi kokemus. Aineistoa kerättiin englannin kielellä, joten tehtävänäme oli myös aineiston kääntäminen. Haastatteluiden aikana tuli myös keskustelua asioista, jotka eivät liittyneet haastatteluihimme. Näiden kohtien löytäminen ja rajaaminen oli jokseenkin työlästä, mutta auttoi kokonaisuuden jäsentämistä. Tässä osiossa työparin läsnäolo oli tärkeää, sillä työtä oli paljon ja se vei myös aikaa. Työparin kanssa opinnäytetyön tekeminen antoi meille mahdollisuuden nähdä erilaisia näkökulmia, vaihtaa mielipiteitä, keskustella ja saada tukea matkan varrella toinen toisestamme. Koemme, että saimme kerättyä aineistoa ja teorian tietoa hyvin ja tavoitteidemme mukaisesti. Onnistuimme myös tuottamaan haastatteluista tulleita tietoja ja havaintoja selkeästi.

Opinnäytetyön tekeminen oli pitkä prosessi, jonka aikana saimme huomata, miten suunnitelmat voivat muuttua matkan varrella ja tavoitteiden saavuttaminen voi tapahtua usealla eri tavalla. Tutkimuksen tekeminen on

monivaiheinen prosessi, johon vaikuttaa monet eri tekijät, mutta asenne ja motivaatio uuden oppimiseen palkitaan, aivan kuten kotoutumisessakin.

Opinnäytetyön kautta saimme uusia kokemuksia ja oppeja tulevaisuuden ammattiamme varten. Maahanmuuttajien kohtaamisissa, opimme paljon heidän kokemuksistaan kotoutumisesta ja ylipäänsä kotoutumiseen liittyvistä tekijöistä. Tutkimus mahdollisti meille myös kohtaamisia eri kulttuurista olevien ihmisten kanssa. Haastateltavat opettivat meille kotoutumisen prosessin lisäksi paljon omasta kulttuuristaan. Haastattelutilanteet antoivat meille mahdollisuuden harjoittaa omaa englannin kielen käyttöä ja saada lisää varmuutta siihen.

Koemme opinnäytetyön prosessin olleen meille kokonaisuudessaan hyvä oppimiskokemus. Työn valmistuminen oli meille palkitsevaa ja kaiken työn arvoista. Prosessin aikana opimme paljon kotoutumisesta siihen vaikuttavista tekijöistä. Pohdimme tutkimuksemme valmistuttua sitä, mikä opinnäytetyössämme oli meille merkittävintä ja tärkeintä. Koemme, että meille merkittävintä oli päästä osaltamme toivottavasti vaikuttamaan positiivisesti kotoutumiseen tuomalla koettuja kokemuksia ilmi. Koemme tärkeäksi myös sen, että tutkimuksemme mahdollisti tuomaan maahanmuuttajien ääntä kuuluviin ja toivottavasti näin myös lisäten osallisuuden, vaikuttamisen ja yhteisöllisyyden kokemuksia.

9.3 Opinnäytetyön luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan tulosten tarkkuutta ja mahdollisuutta toistettavuuteen. Luotettavuutta voidaan pohtia ja todeta monella tavalla. Esimerkiksi kahden erillisen tutkijan päätyminen samaan tulokseen, antaa kuvan tuloksen luotettavuudesta. Luotettavuuteen voi vaikuttaa negatiivisesti monet asiat. Satunnaisvirheitä voi muodostua haastattelijan ja haastateltavan välisen kommunikaatiossa ja näin voi muodostua väärinymmärryksiä. Haastateltava voi ymmärtää kysymyksen väärin tai haastattelija voi tulkita vastaukset virheellisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2012, 231; Uusitalo 1991, 84.)

Haastattelun menetelmänä oli teemahaastattelu, jonka valitsimme siksi, sillä se mahdollistaa haastattelihoita välttämään mahdollisia väärinymmärryksiä haastateltavien kanssa. Väärinymmärrysten muodostuessa kysymystä voi muotoilla vielä uudelleen, mikä mahdollistaa haastateltavaa ymmärtämään kysymyksen tutkimuksemme tarkoittamalla tavalla. Tällä keinolla pystyimme varmistamaan vastausten luotettavuutta, molemmin puolisen ymmärryksen saavuttamisella. Opinnäytetyön ja haastattelujen vastausten luotettavuuden varmistamiseksi, kiinnitimme erityisesti huomiota myös haastattelurunkoon. Pohdimme tarkkaan kysymysten järjestystä ja niiden muotoilua. Tämän avulla pystyimme pohtia etukäteen vaihtoehtoisia lisäkysymyksiä ja valmistautumaan kysymysten tarkempaa kuvausta varten.

Tutkimuksen luotettavuuspohdintoissa täytyy pyrkiä huomioimaan tutkinnan puolueettomuusnäkökulma. Laadullista tutkimusta tarkastellessa, on hyvä pohtia objektiivisuutta. Totuuskysymyksen lisäksi on myös syytä erottaa toisistaan havaintojen luotettavuus ja niiden puolueettomuus.

Puolueettomuudella voidaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, pyrkiikö tutkija ymmärtämään ja kuulemaan haastateltavia itsenään vai suodattuuko tieto tiedonantajan oman kehyksen läpi. Tulee pohtia, vaikuttaako esimerkiksi tutkijan sukupuoli, ikä, uskonto, kansalaisuus tai muu seikka siihen, mitä hän kuulee ja havainnoi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 489–490.)

Haastattelun luotettavan toteutumisen kannalta, meidän tuli huomioida mahdolliset kulttuuriset eroavaisuudet ja erityispiirteet. Pohdimme, että haastattelujen tilanteissa, kysymyksissä ja vastauksissa oli tärkeä huomioida haastateltavien kotimaan tämänhetkinen tilanne.

Myanmarissa julistettiin poikkeustila 1. helmikuuta 2021, jolloin asevoimat ottivat maassa vallan. Myanmarin tämänhetkinen tilanne on se, että maan turvallisuustilanne on arvaamaton ja se on laskenut merkittävästi vallankaappauksen jälkeen. Myanmarissa on liikkeellä kansalaistottelemattomuusliike, minkä seurauksena monet yhteiskunnan toiminnat kuten pankit, julkiset sairaalat ja tavaran maahantuonti on jouduttu lakkauttamaan tai sulkemaan. Asevoimien vastustajia kohtaan toteutetaan väkivaltatekoja ja vastarintaliikkeet hyökkäävät asevoimia vastaan

säännöllisesti. Väkivalta on kasvavassa määrin esillä ja tilanteen takia syntyy myös siviiliuhreja. (Ulkoministeriö 2023.)

Tiedostimme haastateltavien kotimaan tilanteen lisäksi myös sen, että Suomi ja sille olennaiset toimintatavat olivat haastateltaville vielä hyvin uusi asia. Tiedostimme, että kotimaan tekijät voivat lisätä epävarmuutta ja haastaa luottamusta tutkimusta kohtaan. Valmistuimme tutkimuksen luottamusta kohtaan oleviin mahdollisiin ennakkoluuloihin. Kiinnitimme huomiota turvallisen, miellyttävän ja rennon haastattelutilanteen varmistamiseksi.

9.4 Opinnäytetyön eettisyys

Kaikkiin tutkimuksiin liittyy eettisiä ratkaisuja. Eettisten kysymysten eteen tullaan tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Jo tutkimuksen tarkoitusta tarkastellessa täytyy pohtia sitä, kuinka se parantaisi tutkittavana olevaa inhimillistä tilannetta. Eettiset kysymykset korostuvat etenkin ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa sekä tutkijan ja tutkittavan kohtaamisessa. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen lähtökohtana on tutkittavien henkilöiden luottamus tutkijoihin ja tieteeseen (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2019).

Tutkijan tulee toteuttaa tutkimuksensa siten, ettei siitä aiheudu tutkittavina oleville ihmisille, yhteisöille tai muille tutkimuskohteille merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja. Myös tietoon perustuva suostumus osallistua tutkimukseen on ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen keskeinen eettinen periaate. Osallistuessaan tutkimukseen tutkittavalla on oikeus osallistua vapaaehtoisesti, kieltäytyä osallistumasta sekä muuttaa mieltänsä osallistumisesta. On myös tärkeää, että osallistuja saa ymmärrettävän ja totuudenmukaisen kuvan tutkimuksen tavoitteista sekä osallistumisesta mahdollisesti koituvista haitoista ja riskeistä. Haastattelutilannetta suunniteltaessa, henkilöiden jakaman tietojen luottamuksellisuus on tärkeässä roolissa. On tärkeä pohtia jo etukäteen, mitä haastattelutilanne voi aiheuttaa itse haastateltaville. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2019; Hirsjärvi ym. 2022, 52–56.) Haastattelutilanteissa tavoitteenamme oli luoda haastateltaville turvallinen tila, jossa he pystyisivät puhumaan avoimesti kokemuksistaan. Painotimme haastateltaville tutkimukseen liittyvää eettisyyden

näkökulmaa muun muassa kertomalla haastattelijoiden roolin ja tutkimuksen tarkoituksen. Painotimme myös salassapitovelvollisuutta ja kerroimme haastateltavien pysyvän anonyymeina. Toimimme esille myös, että saatuja tietoja käytettäisiin vain tutkimukseemme eikä heidän henkilöllisyyksiään pystytä tunnistamaan opinnäytetyössä. Huolehdimme myös sen, että keräämämme aineistot hävitetään asianmukaisella tavalla tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

Suorat lainaukset eli sitaatit kirjoitetaan täsmälleen niin kuin ne sanotaan, sisältäen asia- tai sanavirheet. Todentamisella taas tarkoitetaan sitä, että tutkijan eettinen velvollisuus on esittää tietoa, joka on niin varmaa ja todennettua kuin mahdollista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2012, 120; Hirsjärvi & Hurme 2022, 52–56.) Aineiston purkamisen vaiheessa, litteroinnissa, suulliset lausunnot tuli kirjata tarkkaan ja uskollisesti. Aineiston litteroinnissa ja suullisten lausuntojen kirjoittamisessa otimme huomioon, että haastattelu toteutettiin englanniksi. Päätimme kirjoittaa lainaukset englanniksi, jotta sanoma ei muutu.

9.5 Hyödynnettävyys ja jatkokäyttö

Tulemme jakamaan tulokset Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella sijaitsevalle ammattiopistolle hyödynnettäväksi heidän haluamallaan tavalla. Saadut tulokset auttavat maahanmuuttajaopiskelijoiden lisäksi myös muita tiedostamaan kotoutumiseen liittyviä teemoja, joita olisi tärkeä huomioida esimerkiksi maahanmuuttajien kanssa työskennellessä. Tutkimuksesta saadut tulokset selkeyttävät maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvien palveluiden ja tarpeiden arvioimista. Tulokset luovat myös mahdollisesti uusia näkökulmia ja tietoa Suomessa asuvien maahanmuuttajien kokemuksista.

Tutkimusten tuloksia voi hyödyntää myös työpaikoilla ja palveluissa, joissa työskennellään maahanmuuttajien parissa. Kotoutumisen edistämistä heikentävien ja vahvistavien tekijöiden tiedostaminen on tärkeää, jokaiselle maahanmuuttajalle, mutta myös muille, heitä kohtaavalle kansalaisellekin. Tutkimuksemme merkitystä on tärkeä tarkastella myös siinä, mitkä tekijät ilmenivät edistävinä tekijöinä kotoutumisessa. Tulisi pohtia sitä, kuinka

maahanmuuttajien kokemuksista nousseita positiivisia tekijöitä kotoutumisessa voitaisiin hyödyntää jatkossakin.

Opinnäytetyössämme saimme kokoon paljon tietoa kotoutumisen kokemuksista, vaikka haastateltavia oli viisi. Koemme, että tutkimuksemme aihetta olisi tärkeä käsitellä aktiivisesti ja laajasti, erilaisista näkökulmista. Tutkimusta voitaisiin jatkaa esimerkiksi uusilla haastatteluilla, joissa voitaisiin keskittyä meidän tutkimuksestamme esiin tulleisiin teemoihin vielä tarkemmin ja saada niistä laajempaa kokemustietoa. Mielestämme olisi myös mielenkiintoista selvittää tarkemmin maahanmuuttajien kanssa työskentelevien näkemyksiä samoista teemoista ja päästä vertamaan kokemuksia keskenään.

Lähteet

- Ahlstedt A. 2017, 2. Onnellisia ja tyytyväisiä omasta elämästä, Maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kotoutumisesta. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/136153/Ahlstedt_Annika_HELSEI_NKI.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 1.2.2023.
- Asetus kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamista 37/1970.
- Erola, H. & Virpi, R. 2017. Maahanmuuttajien kokemuksia kotoutumisesta. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/125944/Erola_Heidi-Virpi_Reeta.pdf?sequence=1. 1.2.2023.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Grönroos, S. & Hamilo, M. 2018. Maahanmuutto. Suomenperusta.
<https://www.suomenperusta.fi/wp-content/uploads/2018/03/Maahanmuutto-kriitikon-k%C3%A4sikirja-pdf.pdf>. 1.9.2023.
- Heinonen, V. 2023. Arkielämän tutkimuserinteet, kulutus ja rutiinit.
<https://urly.fi/3dRO>.10.4.2023.
- Hiltunen, R. 2020. Selvitys afrikkalaistaustaisten henkilöiden kokemasta syrjinnästä. Yhdenvertaisuusvaltuutetun selvitys. 1.2.2023.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurmes, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu. Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Janatuinen, J. 2021. Tukihenkilöiden ja maahanmuuttajaopiskelijoiden kokemuksia kotoutumisen tukemisessa tehdystä työstä ammattikorkeakoulussa. Laurea-ammattikorkeakoulu. Sosionomi AMK. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/500398/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6_Janatuinen.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 1.2.2023.
- Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.
- Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus 37/1970. 6.9.2023.
- Kerkkänen, H. & Säävälä, M. 2015. Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75031/TEMjul_40_2015_web_09062015.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 26.7.2023.
- Kotoutuminen.fi. 2021a. Keskeiset käsitteet. <https://kotoutuminen.fi/keskeiset-kasitteet>. 8.2.2023.
- Kotoutuminen.fi. 2021b. Kunnan kotouttamisohjelma edistää yhteistyötä.
<https://kotoutuminen.fi/kunnan-kotouttamisohjelma>. 26.7.2023.
- Kotoutuminen.fi. 2021c. Kenelle kotoutumissuunnitelma tehdään?
<https://kotoutuminen.fi/kenelle-kotoutumissuunnitelma-tehdään>.14.9.2023.
- Laki kotoutumisen edistämisestä. 1386/2010.
- Lilja, N., Eilola, L., Jokipohja, A. & Tapaninen, T. 2022. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.
- Maahanmuuttovirasto. 2023a. Maahanmuutto Suomeen jatkuu korkealla tasolla- opiskelu Suomessa kiinnostaa yhä useampaa. <https://migri.fi/-/maahanmuutto-suomeen->

- jatkuu-korkealla-tasolla-opiskelu-suomessa-kiinnostaa-yha-useampaa. 26.7.2023.
- Maahanmuuttovirasto. 2023b. Maahanmuuttovirasto on päivittänyt tulevaisuusarvionsa vuosien 2023 ja 2024 hakemusmääristä. <https://migri.fi/-/maahanmuuttovirasto-on-paivittanyt-tulevaisuusarvionsa-vuosien-2023-ja-2024-hakemusmaarista>. 26.7.2023.
- Maahanmuuttovirasto. 2023c. Maahanmuutto Suomeen 1/2023. https://migri.fi/documents/5202425/166014458/Maahanmuutto+Suomeen+1_23.pdf/a42bad93-8a27-6c80-43a0-41aabbaf457/Maahanmuutto+Suomeen+1_23.pdf?t=1687333468747. 26.7.2023.
- Mäkisalo-Ropponen, M. 2012. Maahanmuuttajan matka suomalaiseen yhteiskuntaan. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B:42. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/53415/B42.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 8.2.2023.
- Mäkisalo-Ropponen, M. 2016. Kohti yhdessä tekemisen kulttuuria. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy.
- Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Hiltunen S. Gaudeamus oy. Heslinki: Gaudeamus. Ellibslibrary. 15.9.2023.
- Nieminen, T., Sutela, H., & Hannula, U. 2015, 171–172.
- Nikander, P. & Ruusuvuori, J. 2017. Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 427–444.
- Nummela, I. 2018. Yksinäisyys. Suomen ev.lut. Kirkko. <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/diakonia/sosiaalinen-hyvinvointi-ja-ihmissuhteet/yksinaisyys>. 10.4.2023.
- Pihlaja, L., Pöyhönen, S., Tarnanen, M., Vehviläinen, E-M. & Virtanen, A. 2010. Kehittämissuunnitelma maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/47528/978-951-39-4102-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 2.2.2023.
- Pohjola, R. 2016, 2. Nuorten maahanmuuttajien kotoutuminen. Jyväskylän yliopisto. yhteiskuntapolitiikka. Pro gradu. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50608/URN%3aNB%3afi%3ajyu-201606273352.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 9.10.2023.
- Pollari, J. & Koppinen, M. 2011, 20–21. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Punainen Risti. 2022. Mitä Rasismi on?. <https://www.punainenristi.fi/tyomme/rasisminvastainen-toiminta/mita-rasismi-on/>. 15.2.2023.
- Rastas, A. 2007. Rasismi oppeja, asenteita, toimintaa ja seurauksia. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67974/rasismi_oppeja_asenteita_2005.pdf?sequence=1. 25.4.2023.
- Raunio, M., Pihlajamaa, E. & H. Carroll. 2009. Työmarkkinoiden kansainvälistymispalvelut: Ulkomaalaisen osaamisen kanava Suomen elinkeinoelämään. Tutkimuksia 2009 (3). Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus. 2.2.2023.
- Schubert, C. 2013, 63–77. Kotoutumisen psykologiaa. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä, M. Olemme muuttaneet- ja kotoudumme. Vaasa: Kirjapaino Fram.
- Shakir, A. & Tapanainen, M. 2004. Rasismi ja etninen syrjintä suomessa 2004. Ellibslibrary. https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2014/05/Rasismi_ja_etninen_syrjinta_Suomessa_2004_IOL_2005.pdf. 6.3.2023.

- Sisäministeriö. 2022. Suomi panostaa työvoiman maahanmuuttoon. <https://intermin.fi/maahanmuutto/tyovoiman-maahanmuutto>. 26.7.2023.
- Sosiaali- ja terveysministeriö.2023. Osallisuus. [https://stm.fi/osallisuuden - edistaminen](https://stm.fi/osallisuuden-edistaminen).18.4.2023.
- TE-palvelut. 2023. Työlupapalvelut. <https://toimistot.te-palvelut.fi/tyolupapalvelut/tyontekijan-oleskeluluvan-hakuprosessi>. 10.9.2023.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Maahanmuutto ja hyvinvointi. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi>. 8.2.2022.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023a. Kotoutuminen. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/kotoutuminen-ja-osallisuus/kotoutuminen>. 9.10.2023.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023b. Palveluohjaus. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/palveluohjaus>. 9.10.2023.
- Tossavainen, T. 2015. Maahanmuuttajien avuntarpeet maahanmuuton alussa. Karelia ammattikorkea koulu. Sosionomi. opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88630/Tossavainen_Tatu.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 9.10.2023.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarviointin_ohje_2020.pdf. 18. 4. 2023.
- Työ- ja elinkeinoministeriö. 2023. Maahanmuuttajien kotoutuminen edellyttää yhdenvertaisuutta ja yhteistyötä. <https://tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen>. 31.1.2023.
- Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Työterveyslaitos. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/184506/ytyi_uso_201500_2015_16163_net.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 9.10.2023.
- Ulkoministeriö. 2023. Myanmar: Matkustustiedote. <https://um.fi/matkustustiedote/-/c/MM>. 6.3.2023.
- Uusitalo, H. 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. 2. painos. Porvoo: WSOY.
- Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-Kustannus.

KYSYMYSRUNKO

Kotoutumisen kokemuksia

Taustatiedot

- Minkä ikäinen olet?
- Onko sinulla perhettä?
- Asuuko perheesi kanssasi Suomessa?
- Mistä maasta olet tullut?
- Milloin aloitit opinnot?
- Mikä on koulutuksesi/ ammattinimikkeesi?
- Miten kauan olet asunut suomessa?
- Miten kauan olet opiskellut suomen kieltä?

Kotoutuminen ilmiönä

- Mitä mielestäsi tarkoittaa kotoutuminen?
- Mitkä asiat vaikuttavat kotoutumiseen...
 - positiivisesti?
 - negatiivisesti?

Kotoutumisen kokemukset

- Miten olet kokenut kotoutumisesi?
- Mistä olet saanut tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja ohjausta sinulle kuuluviin palveluihin?
- Miten sinun kotoutumistasi on edistetty?

Arki ja vapaa-aika

- Mistä asioista arkesi koostuu?
- Miten vietät vapaa-aikaasi?

Maahanmuuttajien kohtaama rasismi

- Millaisena koet ilmapiirin olevan maahanmuuttajia kohtaan Suomessa?
- Minkälaisia asenteita olet kohdannut Suomessa?

Maahanmuuttajien osallisuus

- Miten koet osallisuutesi suomalaisessa yhteiskunnassa?
- Koetko olevasi riskissä syrjäytyä yhteiskunnan jäsenenä?
- Miten maahanmuuttajien yksinäisyyttä voitaisiin ehkäistä?

Maahanmuuttajien hyvinvointi

- Miten koet oman hyvinvointisi?
- Mitkä asiat vaikuttavat hyvinvointiisi?
- Mitkä asiat ovat elämässäsi hyvin?

Background information

- How old are you?
- Do you have family?
- Does your family live with you in Finland?
- What country are you from?
- When did you start your studies?
- What is your education/professional title?
- How long have you lived in Finland?
- How long have you studied Finnish?

Integration as a phenomenon

- What does integration mean to you?
- What things affect integration...
 - positively? negatively?

Integration experiences

- How have you experienced your integration?
- Where have you received information about Finnish society and guidance on the services that belong to you?
- How has your integration been promoted/ advanced?

Everyday life and free time

- What things does your everyday life consist of?
- How do you spend your free time?

Racism faced by immigrants

- How do you feel the atmosphere is towards immigrants in Finland?
- What kind of attitudes have you encountered in Finland?

Inclusion of immigrants

- How do you feel about your participation in Finnish society?

- Do you feel that you are at risk of being marginalized as a member of society?
- How could the loneliness of immigrants be prevented?

Welfare of immigrants

- How do you feel about your own well-being?
- What things affect your well-being?
- What things are good in your life?

Saatekirje

Covering letter

Hey, we are two students from Karelia University of Applied Sciences. We are the last year students in bachelor of Social Services. We are doing our thesis, and our purpose is examine integration in Finland. Our main focus in our research is to study the integration experiences of those who came to Finland through work-related immigration.

The interview will be done respecting anonymity, so your personal data will not be disclosed to anyone other than us interviewers. We use the material obtained from the interviews in our research in such a way that you will not be identified. When our thesies is finished we will obliterate all of the materials to protect your anonymity.

We are looking for eight interviewees for our research, so if you want to participate in this please contact us by email. In this email, please tell us your willingness to participate and your name. Meri.Vepsalainen@edu.karelia.fi

Best regards

Meri Vepsäläinen & Ronja Korhonen

Meri.Vepsalainen@edu.karelia.fi

Karelia ammattikorkeakoulu

Karelia University of Applied Sciences.